

II. modul

ITT ÁLLOK

- 1. Kit érdekel?**
- 2. Érdeklődési területek**
- 3. Figyeld meg!**
- 4. Képzeld el!**
- 5. Képességeim**
- 6. Képességek és pályák**

Itt állok

MODULLEÍRÁS

A modul célja	A pályaaorientációhoz szükséges önismeret fejlesztése, az érdeklődés, érdeklődési irányok, érdeklődési területek megismerése, a képességek feltérképezése. Az érdeklődés, a képességek és a pályák közötti kapcsolat megértése.
Időkeret	12 óra (6×90 perc)
Ajánlott korosztály	9.évfolyam (14-15 évesek)
Következő modul	
A modulban szereplő foglalkozások:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kit érdekel? (Az érdeklődés fogalma, érdeklődésünk megismerése, tantárgyi érdeklődés) 2. Érdeklődési területek (érdeklődési területek megismerése önértékelő eljárás alkalmazásával, saját érdeklődési irányok feltérképezése) 3. Figyeld meg! (A képesség fogalma, a figyelem és az emlékezet fejlesztése, jellemzőinek megismerése, és összekapcsolása a pályákkal) 4. Képzeld el! (A képzelet és a gondolkodás fejlesztése, kapcsolata az egyes foglalkozásokkal) 5. Képességeim (Amiben jó vagyok – a különböző képességek jelentése) 6. Képességek és pályák (Képességek, tevékenységek, pályák közötti kapcsolatok)
Modulkapcsolódási pontok	<p>Életvitel és gyakorlati ismeretek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pályaaorientáció <p>Magyar nyelv és irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verbális és vizuális információk felhasználási képessége, - Szövegalkotási képesség (személyes történetmondás) - Saját álláspont kialakítása, korrigálása (véleményalkotás, értékelés) - Mások nézőpontjainak mérlegelése <p>Ember és társadalom :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pszichikus működésünk (emlékezet, képzelet, gondolkodás, érzések, érzelmek, értékelés) - Személyiségünk(boldogulás, boldogság, biztonság, összefüggése; szerepek, kapcsolatok) - Gondolkodás, kommunikáció
A képességfejlesztés fókuszai	<p>Önismeret: önfeltárás, elfogadtatás elősegítése, önfejlesztési célok, a saját felelősség megfogalmazása</p> <p>Információkezelés: szövegértelmezés, lényegkiemelés, szövegalkotás</p> <p>Együttműködés: egymás megismerésében, a</p>

	tájékozódásban Önmeghatározás: Helyzetelemzés, a másokhoz való odafordulás, helyzetértékelés, önelemzés igénye. Kooperáció, alkalmazkodás, cél- és feladatismeret. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, véleményalkotás, értékelés, érvelés.
--	--

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS:

A tanterem elrendezése: a modul fő célja az önismeret és a társismeret erősítése, a csoportépítés, ezért fontos, hogy a tanulók állandó kapcsolatban legyenek egymással. A tanterem közepén a székeket körben helyezük el, így minden tanuló láthatja a másikat. A csoportvezető is a körben ül. A kiscsoportos feladatokhoz helyezzünk el a körön kívül néhány asztalt. Legyen lehetőség a csoportok és az egyének munkáinak bemutatására, közzétételére is. Ezért szükséges egy „bemutató fal”, ahova a munkákat kitűzhetjük (esetleg több napig is fenn maradhatnak).

A csoport ajánlott létszáma 10-12 fő (maximális létszám 16 fő). A tevékenységközpontú, egyéni, páros és csoportos foglalkozások kisebb létszámmal sokkal hatékonyabbak. Különösen fontos az önismereti csoportfoglalkozások során, hogy, mindenki egyénileg is megnyilvánulhasson, minden tanulóra egyforma figyelem jusson, mindenki egyformán fontosnak érezhesse magát.

AZ ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A modulban a pályaorientációhoz szükséges önismeret fejlesztése kap hangsúlyt. Az értékelés is ehhez igazodjon. Alapja ebben a modulban is a tanuló érdeklődése, az egyéni gondolkodása, kreativitása, aktivitása az egyéni, páros és csoportos feladatmegoldások során, feladattudata, problémamegoldó készsége, eszközhasználata, kitartása, együttműködése stb legyen. A folyamat közben, a foglalkozások során gyakran adjunk szóbeli értékelést az egyénnek és a csoportoknak egyaránt. Az értékelésnek pozitívan motiváló hatásúnak kell lennie, erősítse a tanulók önbizalmát, aktivitását.

A foglalkozások célja többek között az is, hogy megtanítsa a diákokat felelősséget vállalni saját munkájukért. Ennek egyik feltétele, hogy az értékelési folyamatban is részt vegyenek. A modul foglalkozásainak elsődleges célja, hogy fejlessze a tanulók önismeretét, önértékelését. A foglalkozások során tehát maga a tevékenység, az elvégzett feladat, a megismerés öröme is ad visszajelzést, megerősítést, s további motivációt.

A foglalkozások során többször szerepet kap az önértékelő eljárások alkalmazása. Ezek többféle változata ismert. Hagyományos (papír-ceruza) változata, ill. számítógépes változata a diákok körében egyaránt kedvelt. Ezek az eljárások olyan kérdőív jellegű módszerek, melyeknek nincs „titkos kódja”, a tanulók könnyedén kiértékelhetik. Az értelmezéshez gyakran igényelnek segítséget, megerősítést, de a viszonylagos önállóság, amellyel az önértékelési eljárásokkal a tanulók képesek dolgozni, erősíti az önbizalmukat, fejleszti az önértékelésüket.

TÁMOGATÓ RENDSZER

Bagdy Emőke-Telkes József: *Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1995.

Fejlesztő feladatok 1-2. (Feladatgyűjtemény és tanári útmutató). Készült a Szakiskolai Fejlesztési Program II. keretében, Nemzeti Szakképzési Intézet 2006.

Fischer, Robert: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest 2000.

Dr. Katona Nóra: *Vázlatok és feladatlapok a pályaválasztást előkészítő foglalkozásokhoz a 7-10. évfolyamon*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1999.

Keagan, Spencer: *Kooperatív tanulás*, Önkonet 2000.

Pályaorientáció módszertani kézikönyv csoportvezetők számára. (Szerk. Dr. Szilágyi Klára, Hajdú Annamária) Kollégium Tanácsadó, Szolgáltató Kft., Budapest, 2002.

Szakmainfó Pályatervező (Szakmainformációs és pályatervező szoftver és tanári kézikönyv) Készült a Szakiskolai Fejlesztési Program keretében a Nemzeti Szakképzési Intézet megbízásából 2006.

Szakmaválasztásra készülok (Diákmunkafüzet és tanári kézikönyv, Szerk.: Suhajda Csilla Judit) Készült a Szakiskolai Fejlesztési Program keretében, Budapest, 2004.

Dr. Szilágyi Klára: *Keressünk együtt pályát!* Kollégium Tanácsadó, Szolgáltató Kft, Budapest 2003.

Dr. Szilágyi Klára: *Az egyéni tanácsadás* Gödöllői Agrártudományi Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Tanárképző Intézet, Gödöllő 1997.

Válasszunk pályát! CD Kollégium Tanácsadó, Szolgáltató Kft, Budapest 2000.

www.palyanet.hu

1. foglalkozásblokk

KIT ÉRDEKEL?

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	Az érdeklődés fogalmának megismerése, érdeklődési irányok feltérképezése a tantárgyi érdeklődés és a pályaérdeklődés és a pályák összekapcsolása
A foglalkozás tartalma	Az érdeklődési irányok megismerése a szabadidős tevékenységeken keresztül, definícióalkotás, kedvenc tantárgyak, tantárgyak, szakmák, tevékenységek összekapcsolása
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Szociális kompetenciák Kommunikáció: önismeret, önbemutató, önértékelés Prezentáció: szövegértés, szövegalkotás, társalgás, párbeszéd, előadás, vita Együttműködés: mások elfogadása (figyelem, személypercepció, interaktivitás, türelem, előítéletmentesség, mások értékeinek elfogadása) Személyes kompetenciák: önismeret
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Magyar nyelv- és irodalom Ember és társadalom Életvitel és gyakorlati ismeretek – Pályaorientáció
Szükséges előzetes ismeretek:	nincs

Ráhangelődés

Tevékenység 1

10 perc

Tanári instrukciók

ABC-s utazás¹⁴

Minden játékos két kérdést tesz fel a tőle balra ülőnek: „Hová mész?” és „Mit csinálsz ott?” a válasznak tartalmaznia kell az ABC azonos betűjével kezdődő helységnevet (országot, vagy várost, és egy tevékenység megnevezését, pl. „Békéscsabára biciklit barkácsolni”. Az első játékos „A” betűvel kezd, aztán mennek sorra végig az ABC-n. a válaszban minden szónak ugyanazzal a hanggal kell kezdődnie. Akkor jó a játék, ha pergősen megy, ezért ne hagyjunk sok várakozási időt a válaszok előtt. Kérjük meg a tanulókat, hogy egymás gondolatait beleszólásokkal ne zavarják meg, mindig csak az beszélhet, akire a sor került.

A csoporttagok képességi szintjéhez igazítottan könnyített

¹⁴ Fischer, Robert: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal* 2000. Műszaki Könyvkiadó, Budapest

<p>Munkaforma Módszerek</p>	<p>változata lehet a feladatnak, ha az ABC betűihez való ragaszkodás nélkül végzik a tanulók a feladatot. Egyéni, nagycsoportos játék</p>
<p>Eszközök</p>	-
<p>Tevékenység 2 (A változat) 15 perc Tanári instrukciók</p>	<p>Mit szeretsz csinálni? Szabadidős tevékenységek gyűjtése A foglalkozás céljának rövid ismertetése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mivel foglalkozol a szabadidődben? Jelöld be a feladatlapon kedvenc időtöltéseidet! <p>A feladatlap kitöltésére 4-5 percet szánjunk, a többi időt a megbeszélésre fordítsuk. Hasznos, ha minden tanuló egyenként elmondja kedvenc tevékenységeit (szóforgó). Ez olyan téma, amelyhez mindenki hozzá tud szólni. Igyekezzünk minden tanulóra egyforma figyelmet, érdeklődést fordítani. Ezzel a feladattal bevezethetjük az érdeklődés fogalmának meghatározását. A beszélgetés végén a csoportvezető ismertesse a foglalkozás célját: az érdeklődés fogalmának megismerése, érdeklődési irányok feltérképezése a tantárgyi érdeklődés és a szakmák iránti érdeklődés összekapcsolása</p>
<p>Munkaforma Módszerek</p>	<p>Egyéni, nagycsoportos Gyűjtés, megbeszélés</p>
<p>Eszközök</p>	Feladatlap (1. melléklet)
<p>Tevékenység 2 (B változat) 15 perc Tanári instrukciók</p>	<p>Mi érdekel?¹⁵</p> <ul style="list-style-type: none"> • Írj a táblázatba az érdeklődésednek megfelelő dolgokat! <p>Alakítsunk 3-4 fős csoportokat. A tanulók egyénileg kitöltik a táblázatot, majd a csoportjukkal megbeszéljük. A közös dolgokat, tevékenységeket kigyűjtjük. A csoportmunkát kövesse közös megbeszélés, térjenek ki az érdekes, különleges dolgokra, ill. az egyezésekre a csoportban.</p>
<p>Munkaforma Módszerek</p>	<p>Egyéni, kiscsoportos Gyűjtés, feladatlap, beszélgetés</p>
<p>Eszközök</p>	Feladatlap (2. melléklet)

¹⁵ *Fejlesztő feladatok.* (Feladatgyűjtemény és tanári útmutató) 2006. Készült a Szakiskolai Fejlesztési Program II. keretében, Nemzeti Szakképzési Intézet, Budapest

Jelentésteremtés:

Tevékenység 3

10 perc

Tanári instrukciók

Az érdeklődés fogalma. Definícióalkotás összekevert szavakból

- Szerintetek mi az érdeklődés? Fogalmazzátok meg saját szavaitokkal!

Ezt követően a csoportvezető kártyákra felírt szavakat tesz fel a táblára, vagy a kör közepére, a padlóra (az érdeklődés definíciójának szavait összekeverve). A csoport közösen próbálja összerakni a meghatározást. 10-12 fős csoportnál ez jól működik, nagyobb létszám esetén kis csoportokban dolgozzanak!

Definíció: *Az érdeklődés olyan tulajdonságunk, amely alapján kiválaszthatjuk környezetünkől a számunkra fontos dolgokat, tárgyakat, embereket.*

A feladat tanári összefoglalóval záruljon, az érdeklődés szó jelentésének magyarázatával.

Munkaforma

Módszerek

nagycsoportos

Definíció alkotás, beszélgetés

Eszközök

Az érdeklődés fogalmának szavai kártyán, gyurmaragasztó

Tevékenység 4 (A változat)

25 perc

Tanári instrukciók

Tantárgyaim. A tantárgyi érdeklődés megismerése, összefüggés keresés a kedvenc tantárgyak és a szabadidős tevékenységek között.

Alakítsunk 3-4 fős csoportokat (lehet azonos hobbi, szabadidős tevékenység alapján).

- Melyek a kedvenc tantárgyaid?
- Mivel foglalkoznak ezek a tantárgyak?
- Miért szereted jobban, mint a többit? Ird be a táblázatba!

Kérjük meg a tanulókat, hogy indoklást is mindig adjanak. Az egyéni munkára kb. 10 percet adjunk. Ezután a csoportok beszéljék meg a választásokat, indoklásokat, keressenek közös pontokat. (Alkalmazzák a szóforgó, vagy a kerekasztal módszerét).

- Keressetek összefüggéseket a kedvenc tantárgyak és a szabadidős tevékenységek között!

Az eredményeket közösen is beszéljük meg. Fektessünk nagy hangsúlyt a választások indoklására.

Munkaforma

Módszerek

Egyéni, kiscsoportos

Feladatlap, szóforgó, beszélgetés

Eszközök

Feladatlap 3. melléklet

Tevékenység 4 (B változat) 25 perc

Tanári instrukciók

Nehéz, vagy könnyű? Tantárgyak csoportosítása (nehezen, vagy könnyen megy), tevékenységek összekapcsolása a tantárgyakkal.

A tanulók önállóan dolgozzanak. Órarendjük segítségével csoportosítsák a tantárgyakat aszerint, hogy az adott tantárgy nehezen, vagy könnyen megy-e. Gondolják át azt is, hogy mi lehet ennek az oka.

- Keress egy párt magadnak, aki hasonlóan csoportosította a tantárgyakat!
- Beszéljétek meg közösen, hogy kinek miért megy könnyen, vagy nehezen egy tantárgy!
- Keressetek közösen olyan szabadidős tevékenységeket, amelyek a tantárgyakhoz kapcsolhatók!
- Írjátok fel azt a három- három tantárgyat egy öntapadós cetlire, amelyik mindkettőtöknek a legkönnyebb, illetve legnehezebb!

A közös megbeszélés során a cetliket ragasszuk fel a táblára. Képet kaphatunk az osztály tantárgyához való viszonyáról. A beszélgetésben térjünk ki arra, hogy mi lehet az oka, hogy egy tantárgy könnyen, vagy nehezen megy a tanulóknak, szeretik, vagy nem szeretik, s mit lehet tenni, hogy ez megváltozzon.

A közös megbeszélést tanári összegzés zárja. A pedagógus - mindenki számára érthető módon – magyarázza meg az érdeklődés szó jelentését.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Egyéni, páros, nagycsoportos

Feladatlap, megbeszélés párban, nagycsoportos beszélgetés

Feladatlap (4. melléklet), öntapadós jegyzetlapok, filctollak

Tevékenység 5 (A változat) 25 perc

Tanári instrukciók

Tantárgyak és pályák. A tantárgyak ismeretanyagának összekapcsolása a szakmákkal, fogaskerék játék¹⁶

A tanulók csoportban dolgozzanak. Minden csoport három „fogaskereket” kap. A csoportvezető készítsen szakma kártyákat (szakmák nevével), és a csoportok ezek közül kettőt-kettőt húznak. A kihúzott szakmaneveket a „fogaskerék” közepébe írják be (mindegyikbe csak egyet).

- Gyűjtsetek olyan tantárgyakat, amelyekben való jártasság, ismeret az adott szakma elvégzéséhez szükséges! Írjátok a fogaskerék „fogaiba”!
- Ha minden csoport elmondta a megoldásait, akkor további szakmákkal lehet kiegészíteni a fogaskerekeket.
- A kicscsoportok megoldásainak megbeszélésekor

¹⁶ Pályaorientáció módszertani kézikönyv csoportvezetők számára 2002. (Szerk. Dr. Szilágyi Klára, Hajdú Annamária) Kollégium Tanácsadó, Szolgáltató Kft., Budapest

	kérjük indoklást is a tanulóktól.
Munkaforma	Kiscsoportos, interaktív nagycsoport
Módszerek	Gyűjtés, fogaskerék
Eszközök	kártyák a tantárgyak neveivel, csoportonként három fogaskerék lap (5. melléklet)
Tevékenység 5 (B változat) 20-25 perc	Hétköznapok munkái. Annak tudatosítása, hogy a mindennapi házimunkák tapasztalatai hasznosíthatóak a munkaerő-piacon.
Tanári instrukciók	A tanulók ötletbörze módszerrel gyűjtsenek össze minél több, otthon végezhető házimunkát. (Felírhatják öntapadós cetlire a megoldásaikat, ötleteiket). A gyűjtött házimunkák kerüljenek fel, mindenki számára, jól látható helyre a táblára/falra/csomagolópapírra. Ezt követően gyűjtjük össze közösen (vagy kis csoportokban), hogy milyen foglalkozások azok, amelyek elvégzésénél szükség lehet az otthon szerzett tapasztalatokra. Amennyiben a kiscsoportos feladatmegoldást választjuk, feltétlenül beszéljük meg teljes körben a csoportok megoldásait.
Munkaforma	Kiscsoportos, interaktív nagycsoportos
Módszerek	Ötletbörze, megbeszélés
Eszközök	Öntapadós cetlik (post-it), csomagolópapír
Tevékenység 5 (C változat) 25 perc	Csak egy betű. Foglalkozások gyűjtése azonos betűvel, majd párosítása a tantárgyakkal
Tanári instrukciók	<ul style="list-style-type: none"> • Gyűjtsetek minél több foglalkozást betűvel! <p>A tanulók ötletrohammal gyűjtsenek minél több foglalkozást az ABC egy bizonyos betűjével. Célszerű olyan betűt választani, amellyel sok foglalkozást ismerhetnek a tanulók pl. „k” betű. A gyűjtésre kb. 10-12 percet adjunk. Egy ügyesebb csoport ezalatt 30-40 foglalkozást is össze tud gyűjteni. Olyan foglalkozásokat is fogadjunk el, amelyek nincsenek a képzési jegyzékben (pl. kanász, kofa, közsörüs, stb.)</p> <p>A feladat további részét a tanulók 3-4 fős csoportokban oldják meg. Az összegyűjtött foglalkozásokat osszuk fel a csoportok között egyenlő arányban. Minden csoport a feladatlapjára felírja a foglalkozásokat, s mindegyik mellé legalább két olyan tantárgyat választ, amelyik az adott szakmához szükséges.</p> <p>A megoldásokat csoportszóforgóban a csoportok megosztják egymással. A megbeszéléshez hangsúlyozzuk, hogy egy-egy tantárgy nagyon sok szakmához párosítható (még egymástól távol álló szakmákhoz is), illetve egy szakmához több tantárgy ismereteire is szükség lehet.</p>

Munkaforma
Módszerek

Nagycsoportos, kiscsoportos
Ötletroham, párosítás, csoportszóforgó, megbeszélés

Eszközök

Feladatlap (6. melléklet)

Reflektálás:

Tevékenység 6

5 perc

Tanári instrukciók

Személyes hozam. A foglalkozással kapcsolatos élmények, érzések, gondolatok megfogalmazása egy mondatban.

A tanulók egyenként mondják el gondolataikat a foglalkozásról úgy, hogy kiegészítenek egy befejezetlen mondatot, pl. A mai foglalkozáson.....

Fontos, hogy minden tanuló megszólalhasson, mindenkire jusson idő.

Munkaforma
Módszerek

Egyéni, nagycsoportos
szóforgó

Eszközök

Itt állok /Kit érdekel? /1. melléklet

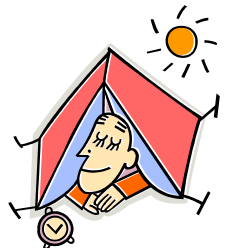
Mivel foglalkozol a szabadidődben?

Fejezd be az alábbi mondatot:

Tanulás után legszívesebbentöltöm az időmet.

A felsorolt tevékenységek közül válaszd ki azt az ötöt, melyet szabadidődben a leggyakrabban végzel (karikázd be betűjelét)!

- a) Kertészkedem
- b) Kézimunkázom
- c) TV-t nézek
- d) Barkácsolok
- e) Sportolok, (ha igen nevezd meg)
- f) Horgászom
- g) Disco- ba járok
- h) Könyvtárba járok
- i) Szakkörbe járok
- j) Hangszeren játszom
- k) Zenét hallgatok, főként:.....
- l) Kisebb gyermekekkel foglalkozom
- m) Segítek szüleimnek a ház körüli munkában, általában az én feladatom:
.....
- n) Olvasok
- o) Számítógép előtt töltöm az időmet
- p) Videózom
- q) Állatokat gondozok
- r) Rajzolok, festetek
- s) Játszom a szabadban
- t) Kirándulni járok
- u) A szabadban sétálok
- v) A barátaimmal beszélgetek
- x) Kerékpározom (motorozom)
- y) Más egyéb:
- z) Más egyéb:

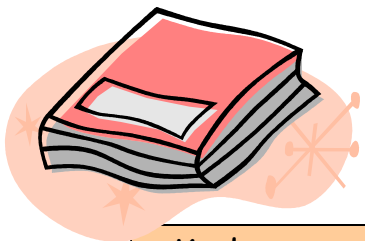
Mi érdekel?

Írj a táblázatba érdeklődésednek megfelelő dolgokat!

Személyek Pl. új ismerős	Tárgyak Pl. könyv	Tevékenységek Pl olvasás

Tantárgyaim

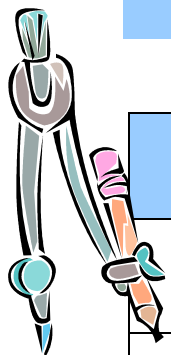

Kedvenc tantárgyaim	Mivel foglalkozik?	Miért szeretem jobban, mint a többit?

Nehezen megy

Nézd át az órarendedet, és válaszd ki azokat a tantárgyakat, amelyek nehezen mennek! Gondold át azt is, hogy mi lehet ennek az oka! Keress olyan szabadidős tevékenységeket, amelyek kapcsolódnak ezekhez a tantárgyakhoz!

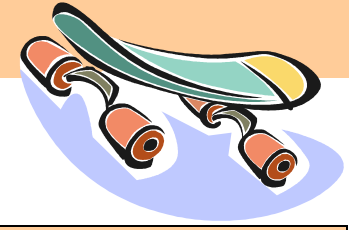

Tantárgy (ami nehezen megy)	Mi lehet az oka?	Szabadidős tevékenység, amely kapcsolódik hozzá

Könnyen megy

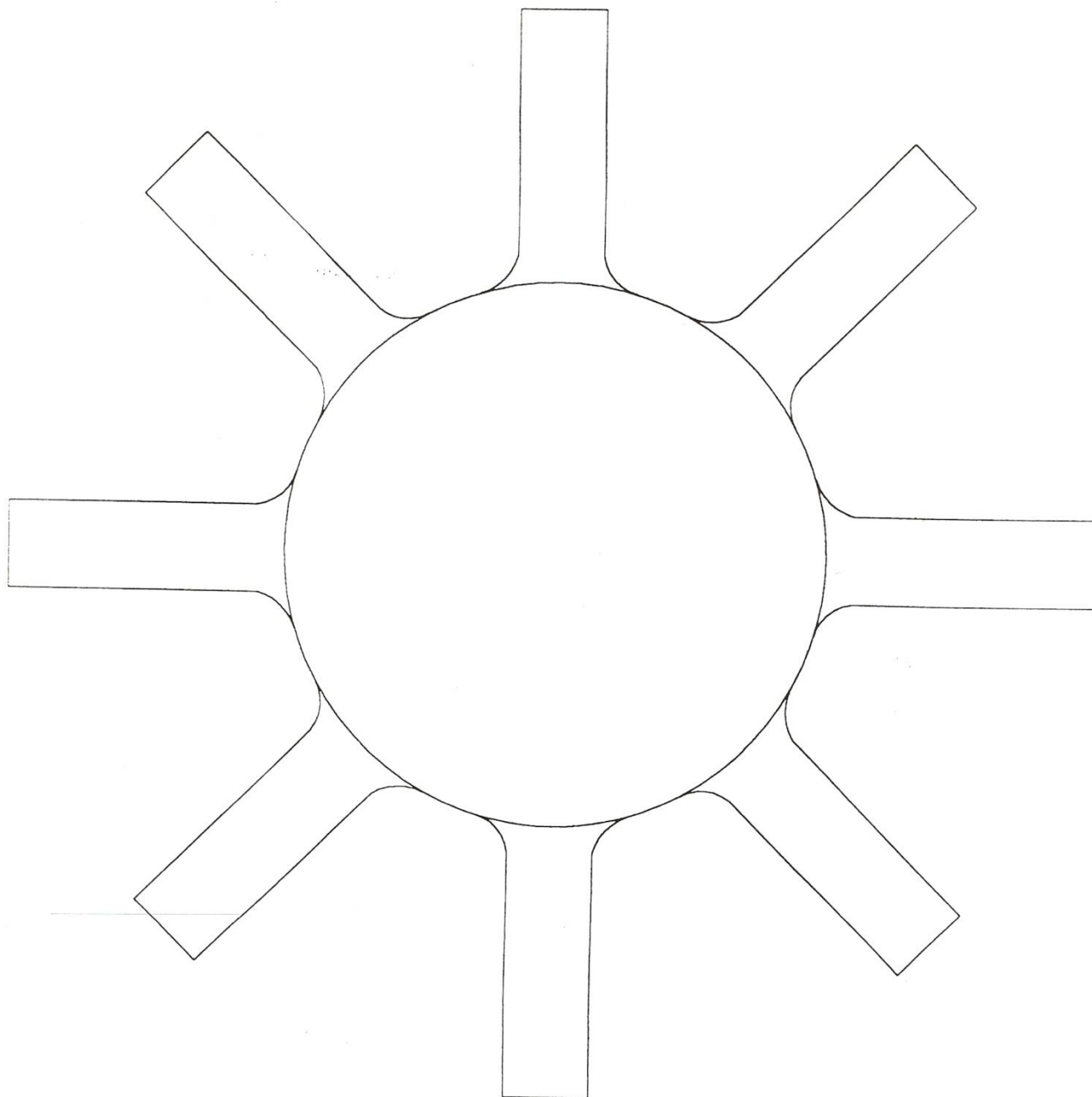
Most válaszd ki az órarendedből azokat a tantárgyakat, amelyek könnyen mennek! Gondold át azt is, hogy mi lehet ennek az oka! Keresz olyan szabadidős tevékenységeket, amelyek kapcsolódnak ezekhez a tantárgyakhoz!

Tantárgy (ami könnyen megy)	Mi lehet az oka?	Szabadidős tevékenység, amely kapcsolódik hozzá

Fogaskerék

Itt állok /Kit érdekel? /6. melléklet

Csak egy betű

Írjátok be a táblázatba azokat a foglalkozásokat, amelyekkel a csoportotoknak dolgozni kell! Írjátok minden foglalkozás mellé legalább két tantárgyat, amely szükséges hozzá!

Foglalkozás		Tantárgyak
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		

2. foglalkozásblokk

ÉRDEKLŐDÉSI TERÜLETEK

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	Az érdeklődési területek megismerése (önértékelő eljárás alkalmazásával), saját érdeklődési irányok feltérképezése, összehasonlítása a tantárgyi érdeklődéssel és a pályaérdeklődéssel.
A foglalkozás tartalma	Az érdeklődési irányok, érdeklődési területek megismerése (önértékelő eljárás), az érdeklődési területek tartalmának tisztázása, összefüggések keresése az érdeklődési területek, a szabadidős tevékenységek, a kedvenc tantárgyak, , szakmák és tevékenységek között.
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Szociális kompetenciák Kommunikáció: önismeret, önbemutató, önértékelés Prezentáció: szövegértés, szövegalkotás, társalgás, párbeszéd, előadás, vita Együttműködés: mások elfogadása (figyelem, személypercepció, interaktivitás, türelem, előítéletmentesség, mások értékeinek elfogadása) Személyes kompetenciák: önismeret, döntési képesség
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Magyar nyelv- és irodalom Ember és társadalom Életvitel és gyakorlati ismeretek - Pályaorientáció
Szükséges előzetes ismeretek:	Érdeklődés fogalma

Ráhangelődés

Tevékenység1 (A változat)

10 perc

Tanári instrukciók

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Rejtvény

- A meghatározások segítségével írd tevékenységeket a rejtvény vízszintes soraiba!

egyéni

feladatlap

Rejtvény (1. melléklet)

Tevékenység 1(B változat)

10 perc

Tanári instrukciók

Tevékenység-póker

A tanulók sorban haladva mondanak – az első körben fizikai munkákat, a másodikban szellemi – tevékenységeket.

pl. kapál. Majd a tőle jobbra ülő is mond egy tevékenységet pl. lapátol. A már elhangzott tevékenységek nem

ismétlődhetnek. Aki passzol, kiesik a játékból.

A feladat kezdete előtt a csoportvezető magyarázza el példákon keresztül, hogy mit jelent a fizikai, illetve a szellemi tevékenység kifejezés.

Munkaforma

nagycsoportos

Módszerek

játék

Eszközök

Jelentésteremtés:

Tevékenység 2 (A változat)

A foglalkozás céljának ismertetése

45 perc

Érdeklődési területeink megismerése (önértékelő eljárás)

Tanári instrukciók

A kérdőívek kitöltése előtt a csoportvezető ismertesse a tanulókkal, hogy a mai **foglalkozás célja** az érdeklődési területeink megismerése, s ehhez egy kérdőív jellegű módszert alkalmaznak. Az érdeklődési területeket feltérképező kérdőívek, önértékelési eljárások sok kérdést tartalmaznak, hosszúak. Nehezen olvasó csoportban segíthetjük a kitöltést azzal, hogy a csoportvezető olvassa fel az állításokat, a tanulóknak csak be kell jelölniük, mennyire jellemző rájuk. Ezeket a kérdőíveket a tanulók szeretik, de egyes állítások, fogalmak értelmezésében, a kérdőív értékelésében segítségre szorulnak. Bár az összesítés egyszerű, a tanulók könnyen elvégzik, a kapott eredményeket minden tanulóval egyénileg kell értelmeznünk. Értékeléskor fontos tisztázni az egyes érdeklődési területek, érdeklődési irányok jelentését. Jó, ha a tanulók is a kezükbe kapják a meghatározásokat, de a csoportvezető is magyarázza el. Csak így tudják igazán értelmezni az eredményt. Tudatosítani kell a tanulóknak, hogy nincs jó, vagy rossz eredmény. Nem feltétlenül kell egyetérteni azzal, amit eredményül kapunk. A kitöltés bármikor megismételhető. (Ilyenkor esetleg részletesebb megbeszélés szükséges, tanórán kívül, egyéni tanácsadás keretében.)

Munkaforma

egyéni

Módszerek

önértékelési eljárás (kérdőív)

Eszközök

Tanulónként egy önértékelési eljárás (kérdőív) (2. melléklet)

Tevékenység 2 (B változat)

Az én érdeklődésem²⁰ (tevékenységek, videofilmek)

45 perc

Tanári instrukciók

Egyszerűbb változata az érdeklődési irányok feltérképezésének. A tanulók egyénileg dolgoznak a feladatlapjukon, ahol 10 tevékenység közül kell kiválasztaniuk hármát-hármát, amelyet szeretnének, illetve

²⁰ Dr. Szilágyi Klára: *Keressünk együtt pályát!* 2003. Kollégium Tanácsadó, Szolgáltató Kft, Budapest

nem szeretnének végezni. Ezután 10 videofilm közül kell kiválasztaniuk azt a hármat, amelyet szívesen kikölcsönöznének, illetve azt a hármat, amelyet biztosan nem. A választásaikat egy táblázatba írják, amely egyszerűen megmutatja, hogy milyen érdeklődési irányok jellemzők rájuk.

Az érdeklődési irányok leírását a tanulók a feladatlappal együtt megkapják. Megnézhetik, melyik érdeklődési irány jellemző rájuk.

A tíz érdeklődési irány számát tegyék ki a terem különböző pontjaira. Kérjük meg a tanulókat, hogy álljanak az érdeklődési irányuknak megfelelő számokhoz. Ezt külön-külön, érdeklődési irányonként is kérhetjük, hiszen egy tanulónak esetleg több helyre is kell majd állnia. Ebből képet kaphatunk a csoport jellemző érdeklődési irányairól.

A feladatlap kitöltésénél folyamatos tanári segítségre, támogatásra lehet szükség.

A tanulók ezt követően kiscsoportokban dolgoznak. A csoportalakítás történhet közös érdeklődési irányok alapján, de ha túl egységesek az érdeklődési irányok, akkor véletlenszerűen alkossunk csoportokat.

A csoportalakítás egy módja lehet pl. két számot (egymástól távol álló érdeklődési irányok számait pl. 1, 6; 2, 5; 3, 9; 4, 8; 7, 10) kártyákra felírunk. Minden számpárt annyi kártyára, ahány fős csoportokat szeretnénk. A tanulók ezekből a kártyákból húznak. Akiknél azonos számpárok vannak, azok alkotnak egy csoportot.

A csoportok feladata, hogy a kártyájukon lévő érdeklődési irányokat minél sokszínűbben bemutassák. Készíthetnek rajzokat, feliratokat tevékenységekről, eszközökről. Eljátszhatnak szavak nélkül egy-egy tevékenységet. Az elkészült munkákat a csoportok tűzzék ki a teremben az érdeklődési irányt jelző számok alá. Az utolsó 10-15percben bemutatják a munkáikat.

Munkaforma
Módszerek

Egyéni, kiscsoportos
Feladatlap, rajz, plakát

Eszközök

Feladatlap (3. melléklet), A/4-es lapok, csomagolópapír, színes filctollak, zsírkréták, gyurmaragasztó, 1-10. számkártyák (A/4 méretű), kártyák a csoportalakításhoz

Tevékenység 3
20 perc

Érdeklődési területek – pályák. Pályagyűjtés az érdeklődési területekhez.

Tanári instrukciók

Alakítsunk 4 fős csoportokat (közös érdeklődési terület alapján is lehet).

- Gyűjtsetek minél több foglalkozást a jellemző érdeklődési területeitekhez!

A csoportok a náluk leggyakrabban előforduló „legerősebb”

érdeklődési területekhez igyekeznek minél több pályát gyűjteni. A feladathoz adjuk a csoportok kezébe az érdeklődési területek meghatározásait! A csoportok érdeklődési területei között biztosan lesznek átfedések, ezért a közös megbeszélés javasolt módja a csoportszóforgó. Az esetleg kimaradt érdeklődési irányokhoz (területekhez) közösen gyűjtsenek foglalkozásokat. Fontos tudatosítani, hogy egy-egy érdeklődési irányhoz, érdeklődési területhez több pálya is kapcsolható, s ezek különböző szintű foglalkozások lehetnek. Amennyiben olyan kérdőívet választunk, amelyben 8-10 érdeklődési terület is szerepel (pl. Katona), akkor az előre elkészített érdeklődési terület kártyákból a csoportok húzzanak kettőt, v. hármat, és ezekhez gyűjtsenek pályákat.

Munkaforma
Módszerek

kiscsoportos, nagycsoportos
Gyűjtés, feladatlap, csoportszóforgó

Eszközök

Feladatlap (4. melléklet) (csoportonként), érdeklődési terület kártyák, az érdeklődési területek meghatározásai (a 2. vagy 3. mellékletből) (csoportonként)

Reflektálás

Tevékenység 4
10 perc

Tanári instrukciók

Kapcsolat. Összefüggések keresése a tevékenységek, tantárgyak, pályák és az érdeklődési területek között.

A tanulóknak az érdeklődéssel kapcsolatos két foglalkozás alapján ki kell választaniuk két olyan foglalkozást, amelyik tetszik nekik (az érdeklődési területüknek megfelel). Ezekhez a pályákhoz rendeljék hozzá a szükséges tantárgyakat, ill. néhány tevékenységet. A tanulók itt egyénileg dolgoznak. Az eredményt a végén egy mondatban mindenki elmondhatja. A megbeszélés végén röviden foglaljuk össze a foglalkozás tapasztalatait.

Munkaforma
Módszerek

egyéni
feladatlap

Eszközök

Feladatlap (5. melléklet)

Tevékenység 5
5 perc

Tanári instrukciók

Érdeklődök felőled!

Visszajelző kör, érzések, élmények megfogalmazása.

Ki hogyan érezte magát?

Mi mindenről volt szó?

Melyik feladatot találtátok a legérdekesebbnek a mai foglalkozáson és miért?

Munkaforma
Módszerek

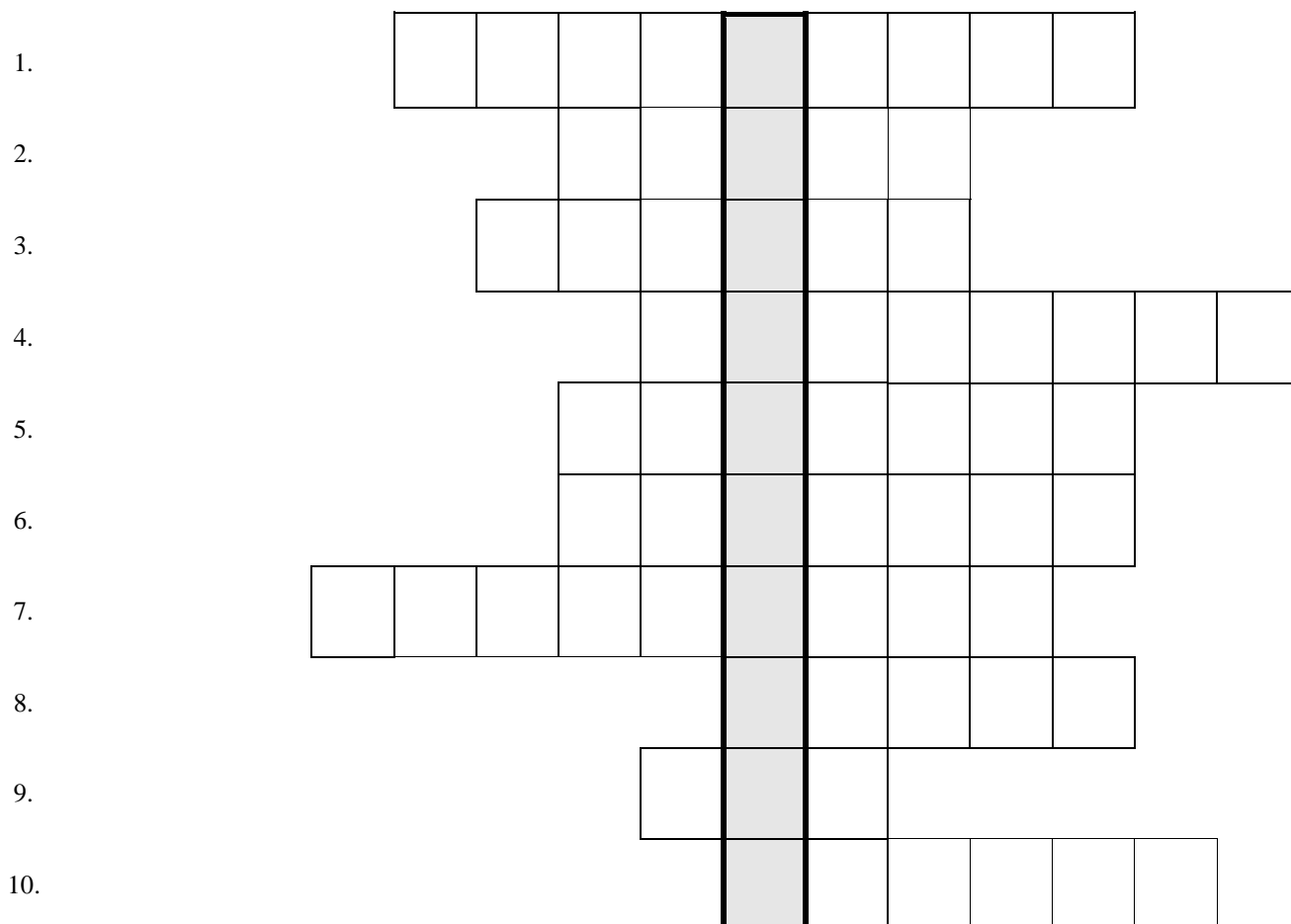
Interaktív nagycsoport
Megbeszélés

Eszközök

-

Rejtvény

Ha a rejtvény vízszintes soraiba a megfelelő tevékenységeket beírod, megtudhatod a mai foglalkozás témáját!

Meghatározások:

1. társalog
2. fát alakít
3. ápol
4. elhárítja a hibát
5. összeszedi a szemetet, seper
6. szeget beüt
7. megnézi, jól végezted-e el a feladatot
8. örül
9. ellenőrzi valaminek a súlyát
10. fut

Rejtvény(Megoldás)

Ha a rejtvény vízszintes soraiba a megfelelő tevékenységeket beírod, megtudhatod a mai foglalkozás témáját!

1.	B	E	S	Z	É	L	G	E	T		
2.			F	A	R	A	G				
3.			G	O	N	D	O	Z			
4.				M	E	G	J	A	V	Í	T
5.				T	A	K	A	R	Í	T	
6.				K	A	L	A	P	Á	L	
7.	E	L	L	E	N	Ó	R	I	Z		
8.					D	A	R	Á	L		
9.					M	É	R				
10.					S	Z	A	L	A	D	

Meghatározások:

1. társalog
2. fát alakít
3. ápol
4. elhárítja a hibát
5. összeszedi a szemetet, seper
6. szeget beüt
7. megnézi, jól végezted-e el a feladatot
8. öröl
9. ellenőrzi valaminek a súlyát
10. fut

Érdeklődési területeid²¹

Ha a megadott tevékenységet

**nagyon szívesen végeznéd,
szívesen végeznéd, de nem ez a kedvenced
bizonytalan vagy benne,
nem szeretnéd végezni, csak, ha muszáj
semmiképp nem szeretném csinálni,**

akkor az **5-öst** karikázd be, ha
akkor a **4-est**, ha
akkor a **3-ast**, ha
akkor a **2-est**, ha
akkor az **1-est** karikázd be!

1.	megjavítani egy kismotort	1	2	3	4	5	
2.	használt holmikát kiárusítani	1	2	3	4	5	
3.	bolygókat tanulmányozni	1	2	3	4	5	
4.	természetet megfigyelni	1	2	3	4	5	
5.	autóbuszt vezetni	1	2	3	4	5	
6.	egy találkozót vezetni	1	2	3	4	5	
7.	beteg embereket gondozni	1	2	3	4	5	
8.	hivatalos leveleket írni	1	2	3	4	5	
9.	hangszeren játszani	1	2	3	4	5	
10.	kirakatokat nézegetni	1	2	3	4	5	
11.	fémeket megmunkálni	1	2	3	4	5	
12.	árubeszerzéssel foglalkozni	1	2	3	4	5	
13.	sakkozni	1	2	3	4	5	
14.	növényeket ültetni kertbe	1	2	3	4	5	
15.	autón kisebb hibákat javítani	1	2	3	4	5	
16.	találkozókat szervezni	1	2	3	4	5	
17.	gyermeknek mesét olvasni	1	2	3	4	5	
18.	nyomdahibákat kiszűrni szövegből	1	2	3	4	5	
19.	színpadon énekelni	1	2	3	4	5	
20.	fényképezni	1	2	3	4	5	

**I. oldal
összesítése**

									
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

**MOST EGY-EGY OLDAL ALJÁN, A MEGRAJZOLT NÉGYZETEKBE ÖSSZESÍTSD
AZ ADOTT OLDALON UGYANAZON JELHEZ TARTOZÓ ÉRTÉKEKET!**

²¹ Dr. Katona Nóra: *Vázlatok és feladatlapok a pályaválasztást előkészítő foglalkozásokhoz a 7-10. évfolyamon*, 1999. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

21.	pontos munkát végezni	1	2	3	4	5	
22.	kirakodóvásáron árulni	1	2	3	4	5	
23.	természettudományos kísérletet végezni	1	2	3	4	5	
24.	állatokat etetni	1	2	3	4	5	
25.	autóstérképet olvasni	1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
26.	másokat felügyelni	1	2	3	4	5	
27.	tanácsot adni a hozzám fordulóknak	1	2	3	4	5	
28.	telefonon üzeneteket átvenni	1	2	3	4	5	
29.	képeket rajzolni, festeni	1	2	3	4	5	
30.	lovagolni	1	2	3	4	5	
31.	fát megmunkálni						
32.	holmikat csereberélni						
33.	a napenergiát tanulmányozni						
34.	a szabad levegőn lenni						
35.	targoncát vezetni						
36.	pénzt megtakarítani						
37.	fogyatékos embereknek segíteni						
38.	papírokat, rajzokat rendezni						
39.	színdarabban szerepelni						
40.	horgászni						
41.	gépeket működtetni						
42.	üzletvezetőkkel találkozni						
43.	matematikai problémákat megoldani						
44.	környezetvédelemmel foglalkozni						
45.	a forgalmat figyelni						
46.	politikáról vitatkozni						
47.	egy barátot tanítani						
48.	táblázatokat kitölteni						
49.	ruhát tervezni						
50.	táncolni						

**II. oldal
összesítése**

									
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

MOST EGY-EGY OLDAL ALJÁN, A MEGRAJZOLT NÉGYZETEKBE ÖSSZESÍTSD AZ ADOTT OLDALON UGYANAZON JELHEZ TARTOZÓ ÉRTÉKEKET!

Az alábbi oszlopban összesítsd a két oldalon az egyes jeleknél elért pontszámaidat!

Pontszám	Jel	Érdeklődési terület	Leírás
		Technikai	A műszaki dolgok érdekelnek: a kétkezi munkától a tervezési szintig.
		Kereskedelmi	Az üzleti élet, a kereskedelem érdekel. Az üzleti életnek nemcsak a tényleges szolgáltatótevékenysége, hanem a gazdasági oldala is
		Elméleti	A dolgoknak nem a gyakorlati, hanem inkább az elméleti oldala érdekel. Szeretsz a felszínen látható dolgok mögé látni, törvényszerűségeket felfedezni.
		Mezőgazdasági	A természettel szoros kapcsolatot megkívánó munkák érdekelnek. Szereted a szabad levegőt, a fizikai megterheléssel járó munkakört.
		Közlekedési	Szereted a járműveket, de elsősorban nem a műszaki, szerelési lehetőség, hanem a járművezetés, a kötött, de önállóságot kívánó munkakör vonz.
		Vezetés	Az emberek közelsége fontos Neked, de elsősorban azokat a társas kapcsolatokat szereted, amelyekben Te határozhatod meg, hogy mi történjen.
		Humán	Érdeklődésed középpontjában az emberek állnak. Jólétük, mások megértése és segítése fontos Neked.
		Adminisztratív	Hivatalos leveleket, ügyeket intézni nem okoz Neked nehézséget. Szívesen foglalkozol iratokkal, rendezésükkel.
		Művészeti	Szereted a kevésbé kötött környezetet, helyzeteket, amelyben elképzeléseidet szabadon megvalósíthatod.
		Minimalista	Elsősorban a kellemes időtöltés áll most Nálad az előtérben, olyan helyzetek, amelyekben nem kell különösebb erőfeszítést tenned.

A három legerősebb érdeklődési területem

1.	
2.	
3.	

AZ ÉN ÉRDEKLŐDÉSEM

1. Tevékenységek

A feladatlapon felsorolt tevékenységek közül válaszd ki azt a hármat, amit szeretsz csinálni, vagy szívesen végeznél. Ezeknek a számát színezd pirosra! Ugyanebből a listából válassz ki három olyan tevékenységet, amelyet nem szeretnél végezni. Ezeknek a számát színezd kékre!

- 1 Házibuliba, táncolni járni.
- 2 Egy erdészt elkísérni ellenőrző körútján.
- 3 Nyelvi fejtörőket megoldani.
- 4 Adatlapok nyilvántartására szolgáló kérdőívek kitöltésében részt venni.
- 5 Segélyakcióban részt venni (pl. élelmiszergyűjtés, ruhagyűjtés, csomagolás stb.)
- 6 Kísérletekben részt venni, alkatrészekből összeszerelni egy működő szerkezetet.
- 7 Matematikai, számítástechnikai feladatokat megoldani.
- 8 Apró, szép tárgyakat készíteni, vagy nagyobb felületeket díszíteni.
- 9 Választható sportágban tanfolyamon részt venni.
- 10 Zenei klubot látogatni, zenét hallgatni.

2. Videofilmek

A következőkben 10 videofilm címét soroljuk fel. Válaszd ki közülük azt a hármát, amelyet szívesen kikölcsönöznél a saját pénzedből. Ezeknek a számát színezd pirosra! Válaszd ki azt a hármát is, amelyet nem néznél meg, nem áldoznál rá a zsebpénzedből. Ezeknek a számát színezd kékre!

- 1 **Vidám esték** - ifjúsági szórakoztató film.
- 2 **Természetbarát** - a természet szépségeit és érdekességeit bemutató film.
- 3 **Írjunk együtt** - irodalmi és nyelvi játékokat bemutató film.
- 4 **Adatrögzítők klubja** - a különböző irodai munkákat és eszközöket népszerűsítő film.
- 5 **Emberek képekben** - különböző emberi sorsokat, egyéni teljesítményeket, sikeres embereket bemutató film.
- 6 **Úrrepülés** - az úrrepüléshez kapcsolódó érdekes eseményeket bemutató film.
- 7 **Számolj X-szel** - matematikai és számítástechnikai témakörből válogatott izgalmas történeteket bemutató film.
- 8 **Körkép** - népi mesterségeket bemutató film.
- 9 **Szurkoló** - különböző sportágak ismertetését bemutató film.
- 10 **Melódia** - különböző zenei irányzatokat bemutató fim.

Töltsd ki az alábbi táblázatot. A piros oszlopba írd be azt a 3-3 számot, amelyeket az előző két oldalon pirossal színeztél ki. A kék oszlopba írd be azt a 3-3 számot, amit késsel színeztél ki.

	Szeretem csinálni	Nem szeretem csinálni
Tevékenységek
Videofilmek

Nézd meg, hogy a piros oszlopban szerepel-e kétszer ugyanaz a szám. Ha igen, karikázd be! Keresd ki az értékelésből azt a számot, amit bekarikáztál! Olvasd el a hozzá tartozó szöveget!

ÉRTÉKELES

Érdeklődési irányok

1. **Szabadidőt kellemesen eltölteni.** Az érdeklődés a társaság, a szórakozás, a humor felé irányul.
2. **Természettel, élővilággal foglalkozni.** Az érdeklődés a természet jelenségei, érdekességei, növények, állatok felé irányul.
3. **Irodalom, olvasás.** Az érdeklődés a könyvek, a fejtörők, keresztrejtvények felé irányul.
4. **Adminisztrációval foglalkozni.** Az érdeklődés az ügyek elintézése, a nyomtatványok készítése, kitöltése felé fordul.
5. **Szociális (segítő) tevékenységgel foglalkozni.** Az érdeklődés más emberek nehézségeinek, problémáinak megoldására irányul.
6. **Műszaki, technikai tevékenységek.** Az érdeklődés a természeti jelenségek (pl. föld, víz) megismerésére és a műszaki jellegű kérdések felé irányul.
7. **Matematikával foglalkozni.** Az érdeklődés a számok és a számítógépek világa felé fordul.
8. **Kézművességgel foglalkozni.** Az érdeklődés a tánc, a rajz és a szép dolgok készítése felé fordul.
9. **Sport.** Az érdeklődés a különböző sporttevékenységek, a versenyek, teljesítmények felé fordul.
10. **Zenével foglalkozni.** Az érdeklődés a zenehallgatás, zenélés felé fordul.

Az én érdeklődési irányom:.....

.....

Érdeklődési területek - pályák

Írjátok be a táblázatba a három „legerősebb” érdeklődési területeteket, mellé pedig azokat a szakmákat, foglalkozásokat, amelyek szerintetek ehhez ez érdeklődési területhez kapcsolódnak!

Érdeklődési területek	Pályák

--	--

Kapcsolat

	A szakma, amelyik tetszik nekem	A hozzá kapcsolódó tantárgyak		Tevékenységek, amelyeket ebben a szakmában végeznek
		Könnyen megy	Nehezen megy	
1.				
2.				

1. azért tetszik, mert

.....

2. azért tetszik, mert

.....

3. foglalkozásblokk

FIGYELD MEG!

A figyelem és az emlékezet

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	A képesség fogalmának megismerése, az értelmi működéssel kapcsolatos képességek közül a figyelem és az emlékezet fejlesztése koncentrációs gyakorlatokkal, memóriajátékokkal. A figyelem és az emlékezet jellemzőinek megismerése, és összekapcsolása a pályákkal
A foglalkozás tartalma	Memóriajátékok, fogalom meghatározás, definícióalkotás (képesség, figyelem, emlékezet), összefüggés keresés fogalmak és pályák között (megosztott figyelem, tartós figyelem, rövid –és hosszú távú emlékezet), megfigyelési játékok
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Személyes: önismeret, önértékelés Kognitív: figyelem, emlékezet Szociális: együttműködés képesség
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Magyar nyelv- és irodalom Ember és társadalom Életvitel és gyakorlati ismeretek - Pályaorientáció
Szükséges előzetes ismeretek:	nincs

Ráhangelődés

Tevékenység 1 (A változat)

15 perc

Tanári instrukciók

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Memóriajáték kártyával

Alakítsunk négyfős csoportokat. (felhasználhatjuk a memóriakártyák lapjait). Minden csoport játsszon le egy „kört” a memóriakártyával. A csoporttagok jegyezzék az eredményeiket.

A játék után beszéljük meg a tapasztalatokat, a feladat nehézségeit.

kiscsoportos, nagycsoportos

játék

Csoportonként egy csomag memóriakártya (nem baj, ha nem egyforma, javasolt munkaeszközöket ábrázoló memóriakártyák használata).

Tevékenység 1 (B változat)
10 perc

Tanári instrukciók

Bőrönd Ödön²⁵ (verbális memóriát mozgósító játék)

A játékosok „utazásra készülnek”, és be kell csomagolniuk. Mindenki tesz valamit a bőröndbe, de emlékeznie kell arra is, amit a többiek már beletettek. Aki elfelejt valamit, kiesik a játékból. Az első játékos közli, hogy mit tesz a bőröndjébe. A második megismétli ezt, és hozzáteszi a magáét. Sorban mindenki beleteszi a maga holmiját, felsorolva mindazt, amit már a többiek becsomagoltak.

- Milyen „trükköt” használtál, hogy megjegyezd a dolgokat?

Munkaforma

nagycsoportos

Módszerek

játék

Eszközök

Jelentésteremtés:

Tevékenység 2

10 perc

Tanári instrukciók

A foglalkozás céljának rövid bemutatása

A képesség fogalmának értelmezése

A feladat megkezdése előtt a csoportvezető ismertesse a csoporttal, hogy a mai foglalkozáson a képességekkel fognak ismerkedni. A képesség szót már bizonyára mindenki hallotta, de hogy valójában mit jelent, ezt a következő feladatokból megtudhatjuk.

Tanári magyarázat: a képességek velünk született adottságainkból alakulnak ki. Gyakorlással fejleszthetők. A képességek teszik lehetővé, hogy valamit meg tudjunk csinálni (pl.: ha jó az emlékezetünk, akkor könnyen tudunk megjegyezni dolgokat, ha tud valaki jól olvasni, gyorsan futni, ha jó a kez ügyessége, akkor szépen tud rajzolni).

A csoportok egy feladatlapot kapnak, melyen eldöntendő kérdéseket olvashatnak a képesség fogalmával kapcsolatban.

- Értelmezzétek a képesség fogalmát, és válaszoljatok a kérdésekre! Igaz, vagy nem igaz? Miért gondoljátok így?

A csoportok osszák meg a gondolataikat a többiekkel. Beszámoló pl. csoportszóforgóban

A feladatot kövesse közös megbeszélés, ahol hangsúlyozni kell a gyakorlás szükségességét, a képességek fejleszthetőségét.

Munkaforma

kiscsoportos

²⁵ Fischer, Robert: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal* 2000. Műszaki Könyvkiadó, Budapest

Módszerek Feladatlap, vita, csoportszóforgó, megbeszélés

Eszközök Feladatlap (1. melléklet)

Tevékenység 3

5 perc

Tanári instrukciók

Képességek

(képességek felsorolása)

A csoportvezető írjon fel a táblára képességeket (pl. figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, kezűgyesség, térlátás, számolási képesség, kapcsolatteremtő képesség, stb.) próbáljuk meg a tanulókat is bevonni a gyűjtésbe (ötletroham). Próbáljunk bemutatni minél több képességet!

Emeljük ki (húzzuk alá) azt a négy képességet (figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás), amelyekkel a mai, ill. a következő foglalkozáson részletesen foglalkozunk. Utaljunk rá, hogy a későbbiekben a többi képességről is lesz még szó.

Munkaforma

Módszerek

nagycsoportos

Gyűjtés (ötletroham)

Eszközök

Tábla, íróeszköz (kréta)

Tevékenység 4 (A változat)

15 perc

Tanári instrukciók

Figyeld meg!

Képek összehasonlítása, apró eltérések, egyezések keresése. A figyelem jellemzőinek megbeszélése

- Milyen megfigyelő vagy?
- Hasonlítsd össze a képeket! Kettő közülük egyforma. Melyik kettő?

A 2. számú melléklet két ábrasort tartalmaz, érdemes a csoporttagok képességi szintjéhez igazítva kiválasztani a megoldandó ábrasort.

A tanulók egyénileg dolgoznak. Érdekesebb, ha tudjuk mérni, hogy mennyi idő alatt találják meg az egyforma ábrákat. (Jó feladat a Mi a különbség? játék is, ahol a két kép közötti különbségeket kell megtalálni.)

- A megoldásokat egyeztessék a csoportokkal!

A feladat megbeszélése közösen történjen. A megbeszélés során térjünk ki a **figyelem jellemzőire** (tartósság, megosztottság, önkéntelen, vagy szándékos figyelem).

(Egyéb figyelemfejlesztő feladatok találhatóak a 4. mellékletben)

Munkaforma

Módszerek

Egyéni, kiscsoportos, nagycsoportos

Játék, megbeszélés

Eszközök

Feladatlap (2. melléklet)

Tevékenység 4 (B változat)

15 perc

Tanári instrukciók

Kockák (figyelem, áttekintő képesség fejlesztésére)

A megfigyelés, az áttekintő képesség, a térlátás fejlesztésére

szolgáló feladatok. Jól alkalmazhatók műszaki érdeklődésű tanulóknál. Adjunk meghatározott időt (pl. 10 percet) a feladat megoldására. Figyeld meg jól az ábrát! Hány kocka van az egyes kupacokban?

Könnyítheti a feladat megoldását, ha a tanulók kockacukorból kirakhatják az „építményeket”. (Ezt felhasználhatjuk az ellenőrzéshez is!) Az időszükséglet ebben az esetben megnövekedik. Javasolt ekkor az 5. tevékenység kihagyása (az emlékezet bevezetéséhez utalhatunk a ráhangolódás memóriajátékaira).

A megoldásokat közösen beszéljük meg.

A megbeszélés során térjünk ki a **figyelem jellemzőire** (tartósság, megosztottság, önkéntelen, vagy szándékos figyelem, tisztázzuk a tartós figyelem és a megosztott figyelem fogalmát).

(Egyéb figyelemfejlesztő feladatok találhatóak a 4. mellékletben)

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Egyéni, nagycsoportos

Feladatlap, megbeszélés

Feladatlap (3. melléklet)

Tevékenység 5

15 perc

Tanári instrukciók

Szakmák gyűjtése (tartós, ill. megosztott figyelemhez)

- Gyűjtsetek olyan szakmákat, amelyekhez tartós figyelemre, illetve megosztott figyelemre van szükség!

A tanulók csoportokban dolgoznak, feladatlap segítségével oldják meg a feladatot. A csoportoknak a választásaikat indokolni kell. A feladatot megoldhatjuk ötletroham, vagy pókháló módszerével is.

A csoportoknak felváltva adjunk szót, mindenki csak egy szakmát mondhat (csoportszóforgó).

A feladatot beszéljük meg közösen is, célszerű a táblára felírni az összegyűjtött szakmákat.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

kiscsoportos

Gyűjtés, megbeszélés (ötletroham vagy pókháló)

Feladatlap (5. melléklet), (öntapadós jegyzetlapok, filctollak)

Tevékenység 6 (A változat)

10 perc

Tanári instrukciók

Véletlen számok²⁶

A tanulóknak elmondjuk, hogy 10 másodpercre felmutatunk nekik néhány számot, s meg kell jegyezniük ezek közül annyit, amennyit csak tudnak. Közben nem írhatnak, nem beszélhetnek. A 10 másodperc elteltével írják le azokat a

²⁶ Fischer, Robert: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal* 2000. Műszaki Könyvkiadó, Budapest

számokat, amelyekre emlékeznek.

Mutassuk fel a következő számsort 10 másodpercre: 100101100100101.

- Írjátok le a számokat emlékezetből! Közben ne beszéljétek egymással, ne nézzétek egymás lapját!

Mutassuk meg a számsort, nézzük meg ki emlékezett a legpontosabban.

Kérdések a feladat megbeszéléséhez:

- Nehéz volt-e megjegyezni a számokat? Miért?
- Használtál-e valamilyen módszert a számok megjegyzésére?
- Vannak-e fontos számok, amelyeket fejből kell tudnod?
- Hogyan jegyzed meg ezeket?

A megbeszélés után a feladatot meg lehet ismételni más számokkal.

Egyéni, nagycsoportos

Játék, megbeszélés

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

A számsort tartalmazó papírlap (legalább A/4 méretű)

Tevékenység 6 (B változat)

10 perc

Tanári instrukciók

Bevásárlólista

A tanulók párokban dolgozzanak. Mindenki írjon fel egy cetlire egy „bevásárló listát”. Olyan termékeket írjanak fel, melyek egy szupermarketben megvásárolhatók. A termékek számát előre szabjuk meg (8-10 db legyen).

- Írjátok a párotoknak egy listát arról, hogy mit vásároljon a szupermarketben!

Ha a lista elkészült, mindenki adja át a párjának.

- A listát nem vihetitek magatokkal az üzletbe, meg kell jegyeznetek!

Szabjunk meg egy időt, ameddig nézhetik, tanulhatják: kb. 0,5-1 perc. Ezután mindenki visszaadja a listát a társának.

- Írjátok le emlékezetből, mi szerepelt a listán!

A párok hasonlítsák össze a listákat.

Nagycsoportban beszéljük meg a tapasztalatokat!

Páros, nagycsoportos

Játék, megbeszélés

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Tanulónként 2-2 papírlap (cetli), íróeszköz

Tevékenység 7

10 perc

Tanári instrukciók

Foglalkozások gyűjtése.

- Gyűjtsetek olyan foglalkozásokat, ahol a jó emlékezőtehetségre szükség van!

A tanulók csoportokban dolgozzanak. A foglalkozások gyűjtésekor keressenek olyan foglalkozást is, ahol a rövidtávú

memóriának van nagyobb jelentősége, és olyat is, ahol a hosszú távúnak.

Munkaforma	kiscsoportos
Módszerek	Gyűjtés, megbeszélés
Eszközök	Feladatlap (6. melléklet)

Reflektálás:

Tevékenység 8 (A változat)

5 perc

Tanári instrukciók

Mi volt a képen?

Mutassunk a tanulóknak egy képet 20 - 30 másodpercig. Kérdések alapján próbálják felidézni a kép egyes részleteit. A tanulók egyénileg dolgozzanak. 3-4 kérdésnél többet ne tegyünk fel a tanulóknak a képpel kapcsolatban.

Végül mutassuk meg újra a képet. A tanulók egyénileg értékeljék saját megfigyelő- és emlékezőképességüket.

A megbeszélés végén foglaljuk össze a foglalkozás tapasztalatait, ill. azokat az ismereteket, melyeket a figyelemről és az emlékezetről megtudtunk.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

egyéni

Játék, megbeszélés

Kép (7. melléklet)

Tevékenység 8 (B változat)

5 perc

Tanári instrukciók

Tízszó találat²⁷ Tíz szó megjegyzése

Írjunk le tíz egyszerű szót, és számozzuk meg. Olvassuk fel a szavakat a sorszámaikkal együtt a csoportnak. A lista felolvasása után mondjunk egy számot egy és tíz között. A tanulóknak meg kell mondaniuk, hogy melyik szó tartozott a számhoz. Az a tanuló nyer, aki a legtöbb szóra jól emlékezett.

A megbeszélés végén foglaljuk össze a foglalkozás tapasztalatait, ill. azokat az ismereteket, melyeket a figyelemről és az emlékezetről megtudtunk.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

nagycsoportos

Játék, megbeszélés

Szavak listája

Tevékenység 9

5 perc

Tanári instrukciók

Visszajelzés

Visszajelző kör, érzések, élmények megfogalmazása.

Ki hogyan érezte magát?

Melyik feladatot találtátok a legérdekesebbnek a mai

²⁷ Fischer, Robert: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal*. 2000. Műszaki Könyvkiadó, Budapest

	foglalkozáson és miért?
Munkaforma	Mit tudtattok meg a saját figyelmetekről és emlékező
Módszerek	képességekről? Interaktív nagycsoport Megbeszélés
Eszközök	-

Képességek

Olvassátok el a képesség fogalmát, gondoljátok át, és válaszoljatok a kérdésekre! A válaszaitokat indokoljátok is!

A képességek velünk született adottságainkból alakulnak ki. Gyakorlással fejleszthetők. A képességek teszik lehetővé, hogy valamit meg tudjunk csinálni (pl. jól olvasni, gyorsan futni, szépen rajzolni).

Szerintetek ez azt jelenti, hogy

1. Ha édesapád jó focista, akkor te is az leszel.

Igaz

Nem igaz

(húzzátok alá azt, amelyikkel egyetértetek)

Azért, mert

.....

.....

2. Ha egy kisgyermeknek nehezen megy a matek, akkor biztos, hogy felnőtt korában sem tud majd jól számolni.

Igaz

Nem igaz

Azért, mert

.....

.....

3. Felnőtt korban már nem lehet megtanulni úszni vagy kerékpározni

Igaz

Nem igaz

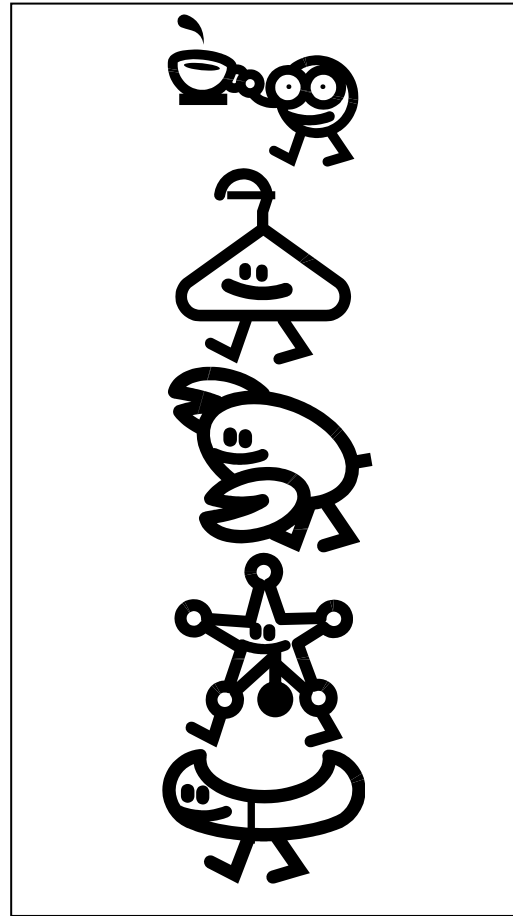
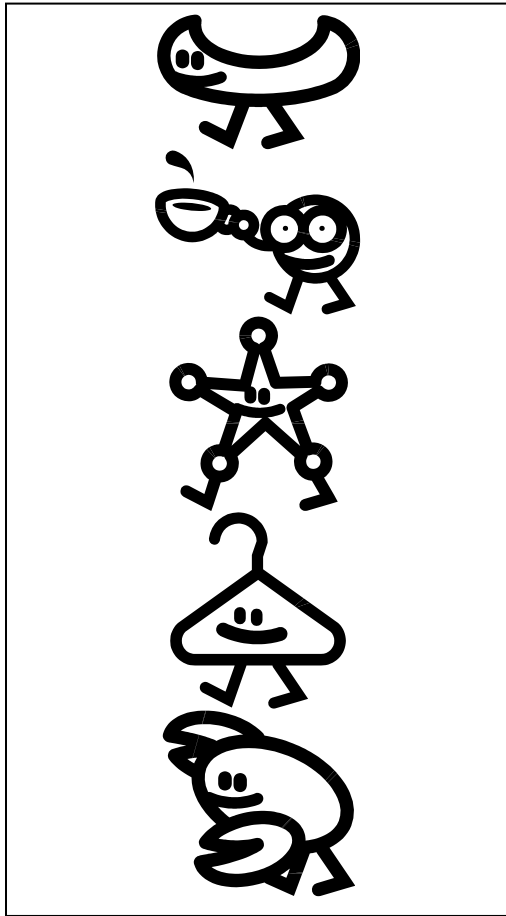
Azért, mert

.....

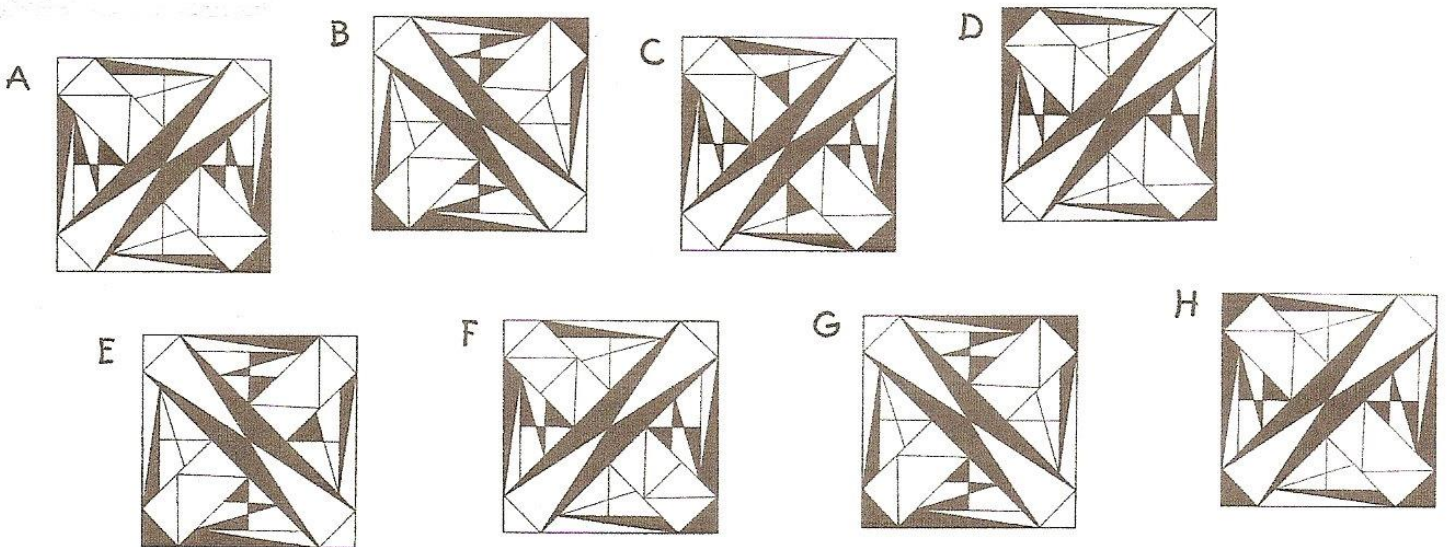
.....

Figyeld meg!

1. Figyeld meg az alábbi ábrákat! Keresd meg az öt különbséget!

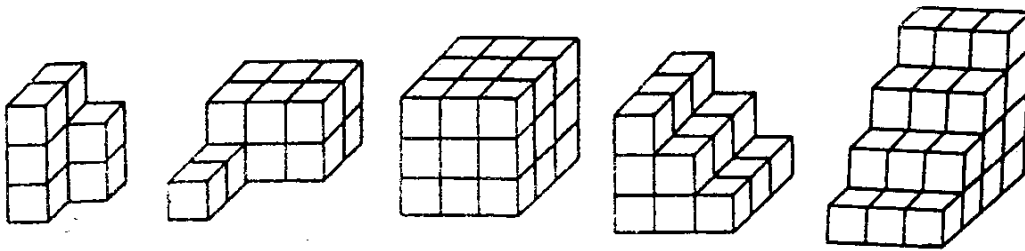

2. A nyolc ábra nagyon hasonlít egymásra, de csak kettő teljesen egyforma. Melyik ez a kettő?

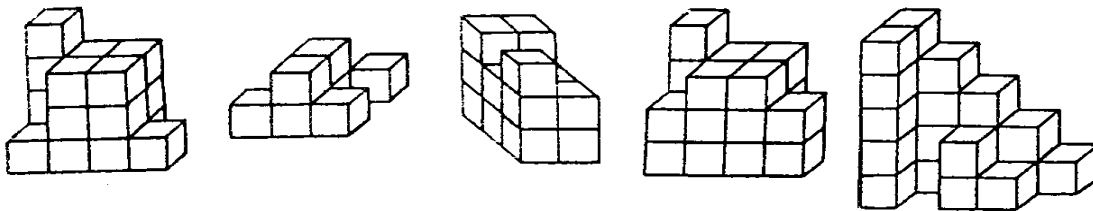

Kockák

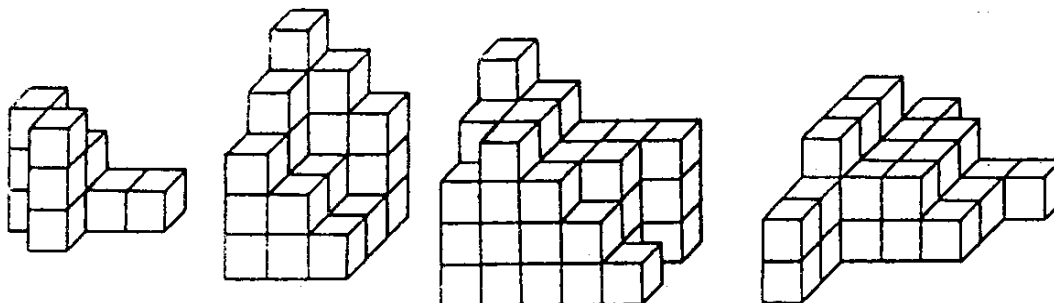
Figyeld meg a képen látható építményeket, és számold meg, hány kockából állnak!
Ügyelj a takarásokra! A kockák számát írd a kipontozott helyre!

a)..... b)..... c)..... d)..... e).....

f)..... g)..... h)..... i)..... j).....

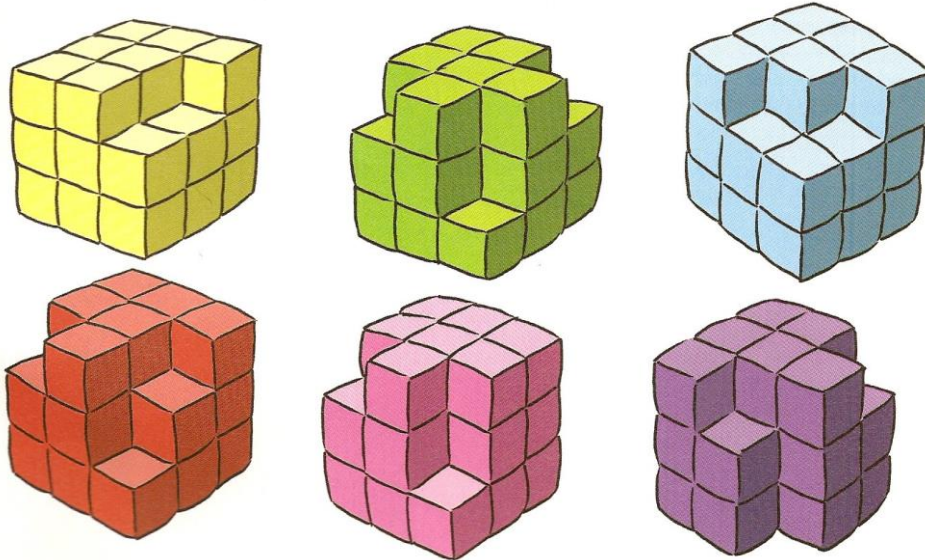

k)..... l)..... m)..... n).....

Figyelemfejlesztő feladatok

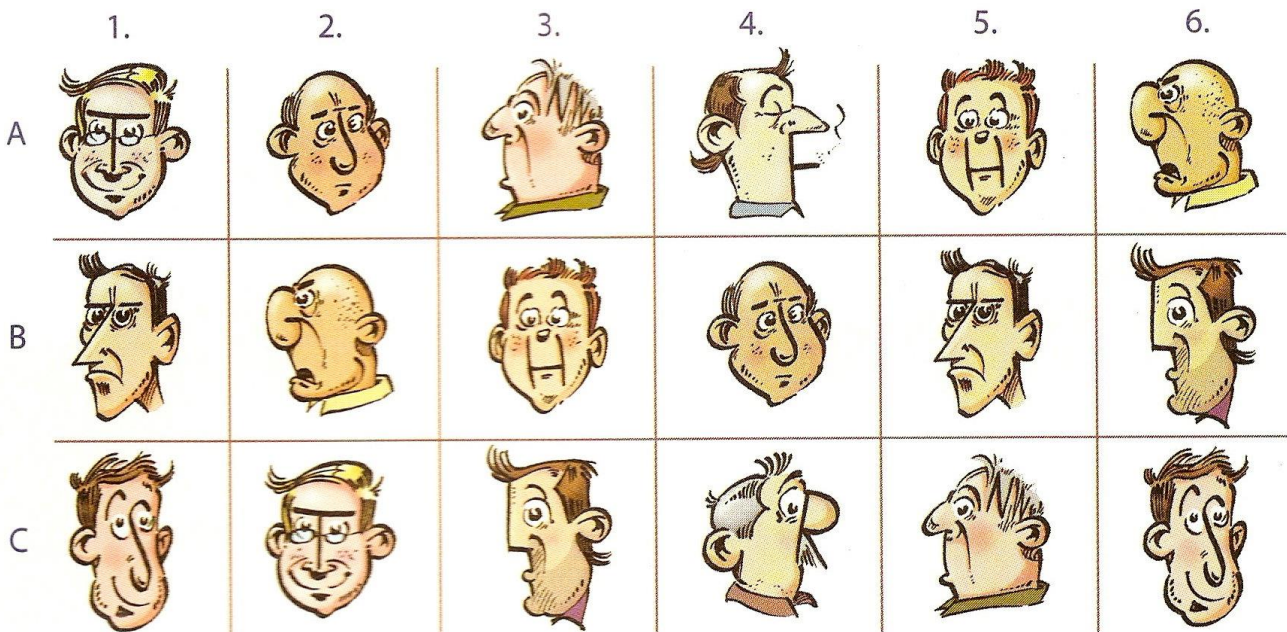
Hiányos kockák

Jó megfigyelő vagy? Hány kocka hiányzik összesen a képekről?

Arcképcsarnok²⁸

A különböző arcok között keress párokat! Kettő kivételével mindenki párra talál. Ki marad egyedül? Nézd meg jól az arcokat! Mi az érdekességük?

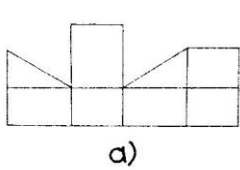
²⁸ Tudorka magazin VIII. évf. 7. szám Debrecen

Bélyeggyűjtemény²⁹

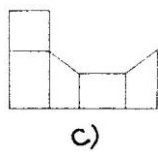
Vedd alaposan szemügyre a bélyegeket, és állapítsd meg, hányféle szerepel az albumban!

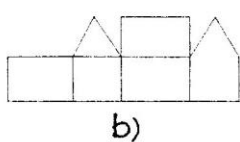
Melyik kiterített hálóból lehet összeállítani a házikót?

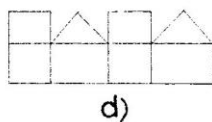
a)

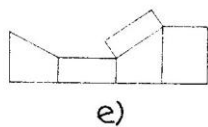
c)

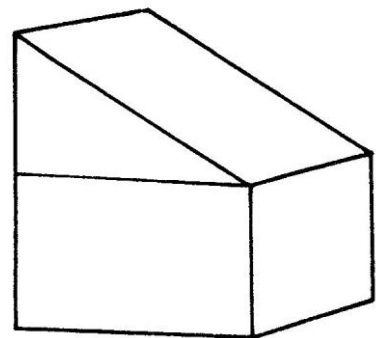
b)

d)

e)

²⁹ Tudorka magazin IX. évf. 4. szám Debrecen

Itt állok / Figyeld meg! / 5. melléklet

Pályagyűjtő (figyelem)

Gyűjtsetek olyan szakmákat, amelyekhez a figyelem nagyon fontos!

Ezekhez a szakmákhoz különösen fontos a **figyelem**:

1....., mert

2....., mert

3....., mert

4.....mert

5..... mert

Pályagyűjtő (emlékezet)

Gyűjtsetek olyan szakmákat, amelyekhez rövid távú emlékezet szükséges, és olyanokat is, amelyekhez hosszú távú emlékezet.

Ezeknél a szakmáknál fontos a rövid távú emlékezet:	Ezeknél a szakmáknál fontos a hosszú távú emlékezet
1....., mert	1., mert
2....., mert	2., mert
3., mert	3., mert
4.mert	4., mert
5. mert	5., mert
.....

Mi volt a képen?

Kérdések a képek visszaidézéséhez:

Milyen szakmákat láttál a képeken?

Milyen eszközöket láttál?

Hány könyv volt a képeken?

Hány emberen volt szemüveg?

Stb.

4. foglalkozásblokk

KÉPZELD EL!

A képzelet és a gondolkodás

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	Az értelmi működéssel kapcsolatos képességek közül a képzelet (fantázia, kreativitás) és a gondolkodás fejlesztése képzeleti játékokkal, gondolkodtató feladatokkal. A képzelet és a gondolkodás összekapcsolása a pályákkal
A foglalkozás tartalma	Képzelteti játékok, kreativitást fejlesztő gyakorlatok, fogalomalkotás, gondolkodtató feladatok, pályagyűjtés
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Személyes: önismeret, önértékelés Kognitív: képzelet, gondolkodás Szociális: együttműködés képesség
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Magyar nyelv- és irodalom Ember és társadalom Életvitel és gyakorlati ismeretek - Pályaorientáció
Szükséges előzetes ismeretek:	Képességek fogalmának ismerete

Ráhangolódás

Tevékenység 1

15 perc

Tanári instrukciók

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Milyen állat lennél? ³⁵

- Milyen állat lennél, és miért?

Próbálják azt is elképzelni, hogy milyen előnyökkel járna ez az élet, de azt is, hogy milyen nehézségekkel, veszélyekkel kellene megküzdeni.

A feladat megbeszélésekor körben haladva minden tanulót kérdezzünk meg. kérjük meg őket, hogy csendben hallgassák meg egymást, ne fűzzenek megjegyzést a másik mondanivalójához.

Egyéni, nagycsoportos

Játék, megbeszélés

³⁵ Fischer, Robert: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal*. 2000. Műszaki Könyvkiadó, Budapest

Tevékenység 1 (B változat) 15 perc

Tanári instrukciók

Mi lenne ha... ? ³⁶

A tanulók négyfős csoportokban dolgozzanak. Minden csoportnak adjunk egy Mi lenne ha... kezdetű mondatot. (Lehet minden csoportnak mást és mást). A csoportok feladata, hogy végiggondolják a feltételezések következményeit. Erre egy meghatározott időt adjunk (pl. 5 perc). Gondolataikat gyűjtsék össze, és írják le. A csoportok a beszámolóhoz egy meghatározott időt kapnak (pl. 1 perc). Ezalatt a csoport egy képviselőjének végig beszélnie kell a kérdésről, nem ismételheti önmagát, nem térhet el a tárgytól. A játék végén a csoportok mondják el a feladattal kapcsolatos észrevételeiket. Hogyan dolgoztak együtt? A csapattagok egyformán segítettek –e az ötleteikkel? Milyen ötletek voltak még, amiket elvetettek, és miért?

Néhány lehetséges kérdés a játékhoz:

Mi lenne ha....

- a virágok elkezdenének sétálni?
- nem lenne pénz?
- az emberiség felfedezné az örök élet titkát?
- a nap csak a föld egyik oldalát sütné?
- a gyereket valóban a gólya hozná? stb.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

kiscsoportos

játék

Papír, írószer

Tevékenység 2 20 perc

Tanári instrukciók

Szokatlan tárgyhasználat ³⁷

A tanulók csoportokban dolgozzanak. A csoportalakítás módja lehet pl. 4-4 különböző színű kártyára felírjuk egy-egy egyszerű használati tárgy nevét (pl. gémkapocs, csipesz, papírlap, tányér, stb.). Minden tárgynak legyen négyféle színű kártyája. A tanulók ezekből a kártyákból húznak. Az azonos tárgyak gazdái alkotnak egy csoportot.

- Soroljátok fel, hogy mire tudnátok még használni (a megszokott használaton túl) ezt a tárgyat! Pl.: egy papírlap használható írásra, levélpapírnak, becsomagolni valamit, egy tányér lehet virágálatét, egy zsonglőr munkaeszköze stb.
- 5 percek van!
- Ötleteiteket írjátok fel egy rajzlapra!

³⁶ Fischer, Robert: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal* 2000. Műszaki Könyvkiadó, Budapest

³⁷ Bagdy Emőke-Telkes József: *Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában* 1995. Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest

A csoportok *fordított szakértői mozaikkal* mutatják be a tárgyakat egymásnak.

(Minden csoportból az azonos színű kártyák tulajdonosai összeülnek, s csoportról csoportra vándorolnak. Mindig az beszél, aki éppen azon a feladaton dolgozott). A beszámoló után a csoportok kapnak még 1-2 percet arra, hogy kiegészíthessék saját listájukat a közben összegyűjtött ötletekkel.

A tapasztalatokat közösen beszéljük meg.

A megbeszélés végén a csoportvezető ismertesse a röviden a **foglalkozás témáját**: a mai órán két újabb képességgel, a képzelettel és a gondolkodással ismerkedünk meg.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

kiscsoportos

Játék, fordított szakértői mozaik

Különböző színű kártyák a tárgyak nevével, rajzlap, filctollak

Jelentésteremtés:

Tevékenység 3

10 perc

Tanári instrukciók

Képelet

- Mi jut eszedbe a képzelettel kapcsolatban?
- Gyűjtsd össze, és írd a felhőkbe!

A tanulók az előző játékok tapasztalatait felhasználva egyénileg gyűjtsenek olyan szavakat, fogalmakat, amelyek a képzelet szóról eszükbe jutnak. A gyűjtés után 4 fős csoportokban beszéljék meg. állítsanak össze egy közös listát. A csoportok ezt a listát olvassák fel.

A megbeszélés során érdemes kitérni arra, hogy a képzeletünket hogyan használjuk a mindennapokban, és a munkavégzés során.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Egyéni, kiscsoportos, nagycsoportos

Gyűjtés (feladatlap), megbeszélés

Feladatlap (1. melléklet)

Tevékenység 4

15 perc

Tanári instrukciók

Folytasd a rajzot! ³⁸

A tanulóknak adjunk előre megadott ábrákat rajzlapon. A rajzot mindenki egészítse ki színes ceruzákkal, filcekkel. Erre a munkára kb. 5 percet adjunk. A munkákból rendezzünk kiállítást, közben mindenki magyarázza el a saját munkáját.

Munkaforma

Módszerek

egyéni

játék

³⁸ Bagdy Emőke-Telkes József: *Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában* 1995. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

Eszközök	Előre elkészített ábrák (2. melléklet), színes filctollak, színes ceruzák, gyurmaragasztó
Tevékenység 5 5 perc Tanári instrukciók	<p>Pályagyűjtés. Olyan foglalkozások keresése, ahol fantáziának (kreativitásnak) nagy szerepe van.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gyűjtsetek olyan foglalkozásokat, ahol a fantáziának nagy szerepe van! <p>Ragasztós jegyzetlapokra írják fel az ötleteiket, s a táblára ragasszák fel (ötletroham). (A foglalkozásokkal tovább lehet játszani, pl. csoportosítani, iskolai végzettség, vagy állomány szerint).</p> <p><i>Amennyiben tovább dolgozunk ezzel a feladattal, a gyakorlatra szánt idő kitolódik 10-15 perccel. A gyakorlatra szánt idő kitolását javasoljuk, ha a 6. és 7. tevékenységet úgy ítéljük meg, hogy nehézséget okozhat a csoporttagoknak.</i></p>
Munkaforma Módszerek	egyéni Gyűjtés (ötletroham)
Eszközök	Öntapadós jegyzetlapok, színes filctollak
Tevékenység 6 10 perc Tanári instrukciók	<p>Milyen nap van ma? (rejtvény)</p> <p>A tanulók egyénileg próbálják megfejteni a rejtvényt, majd kiscsoportokban egyeztessék a megoldást. Gondolkodásuk menetét a csoportok ismertessék a többiekkel.</p>
Munkaforma Módszerek	Egyéni, kiscsoportos Rejtvény, megbeszélés
Eszközök	Rejtvény (3. melléklet)
Tevékenység 7 10 perc Tanári instrukciók	<p>Hotel (rejtvény)</p> <p>A tanulók csoportokba dolgozzanak. Mérjük az időt. A feladat megoldása után beszéljük meg a gondolkodás menetét. Beszélgessünk a gondolkodásról a tanulással és a munkavégzéssel összefüggésben.</p>
Munkaforma Módszerek	kiscsoportos, nagycsoportos Rejtvény, beszélgetés
Eszközök	Rejtvény (4. melléklet)

Reflektálás:

Tevékenység 8

5 perc

Tanári instrukciók

A legjobban tetszett..., a legnehezebb volt....

- Melyik feladat tetszett a legjobban?
- Melyik volt a legnehezebb?
- Hogyan érezted magad a mai foglalkozáson?
- Mit tanultál ma magadról?

A tanulók egyénileg megfogalmazzák, hogy a foglalkozáson melyik feladat tetszett nekik a legjobban, ill. melyik volt számukra a legnehezebb. A válaszaikat indokolják is!

A beszélgetés végé röviden **foglaljuk össze** a foglalkozásokon tanultakat.

Munkaforma

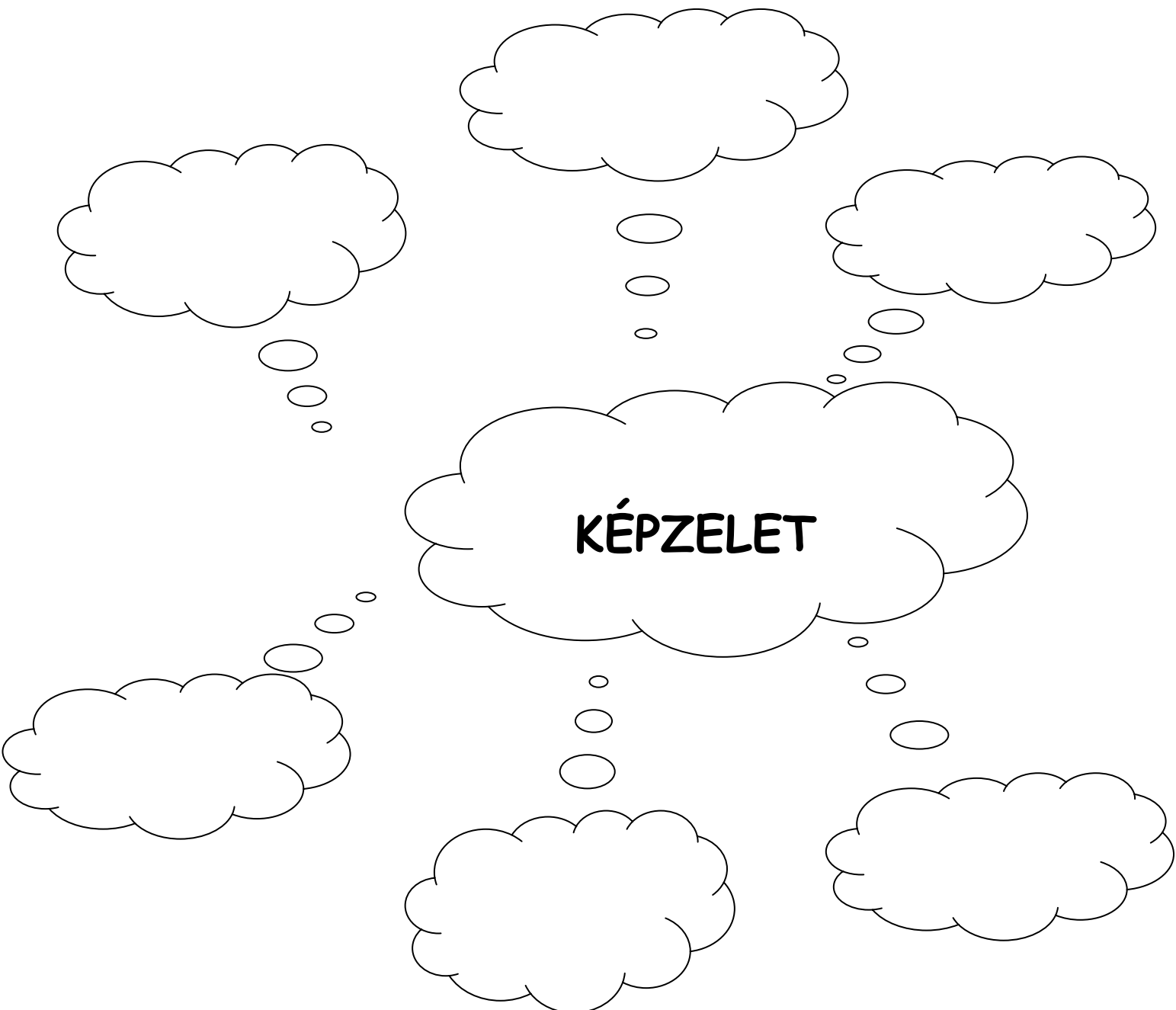
Módszerek

Eszközök

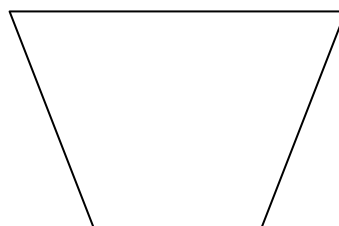
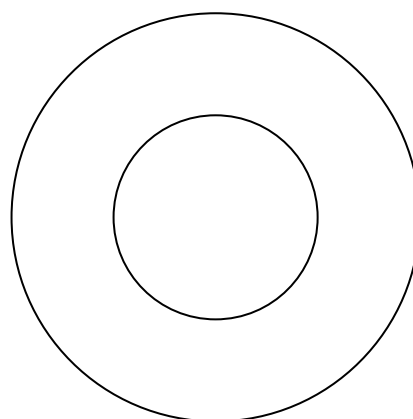
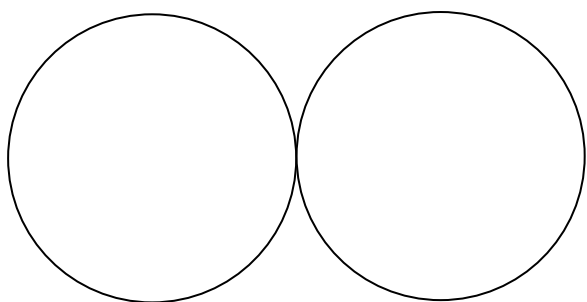
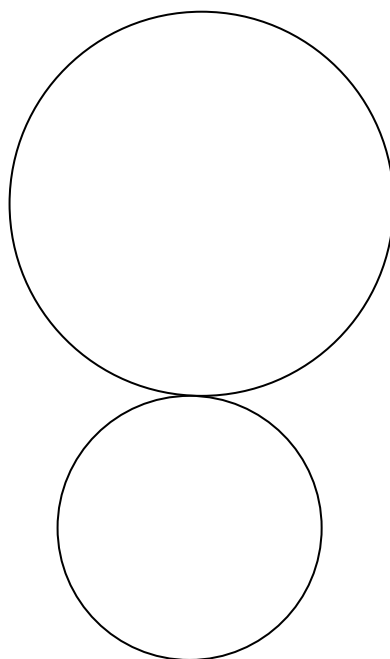
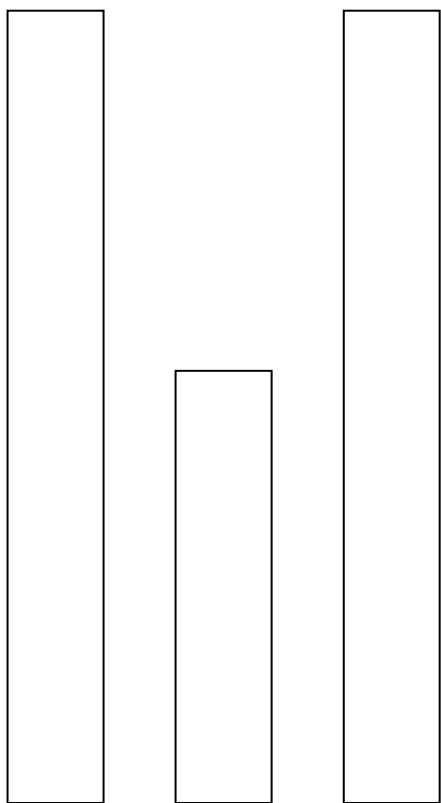
egyéni
beszélgetés

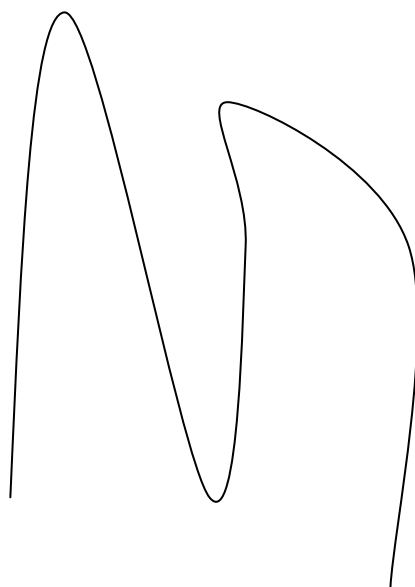
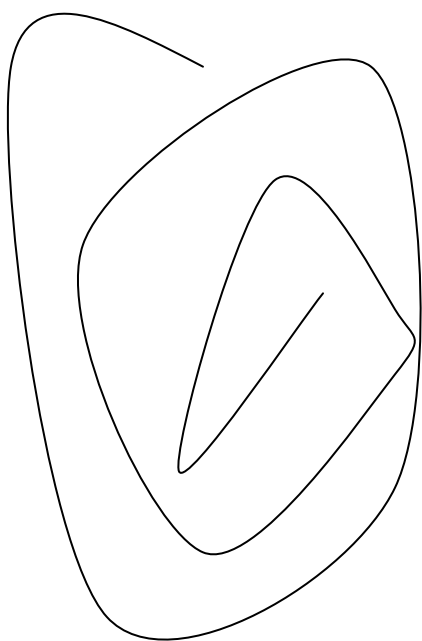
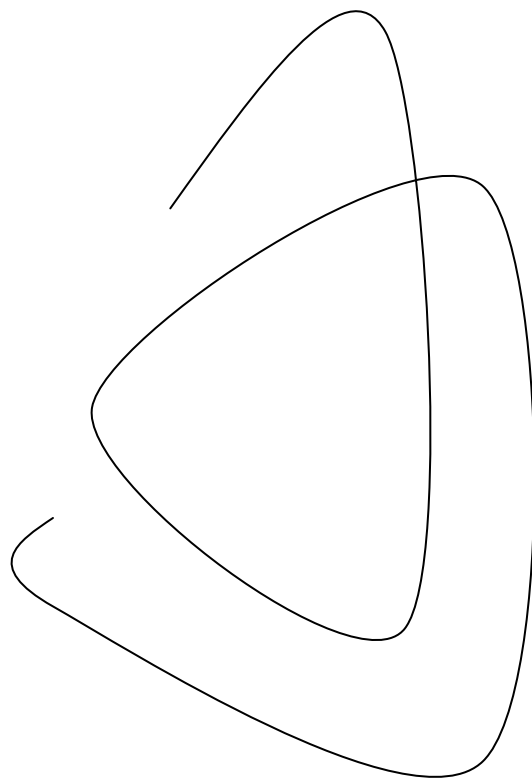
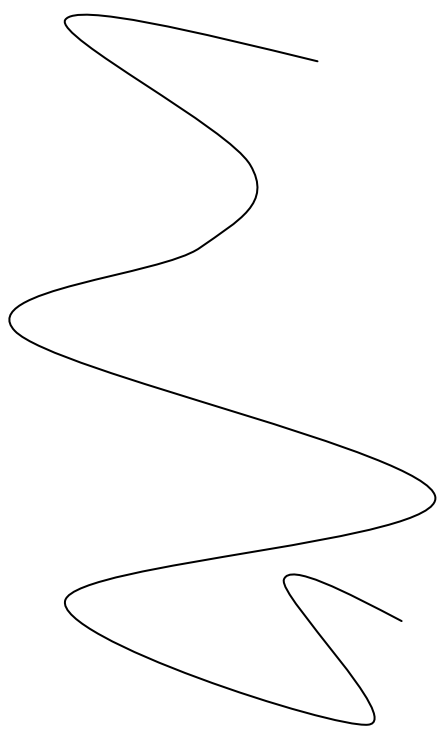
Itt állok/ Képzeld el! /1. melléklet

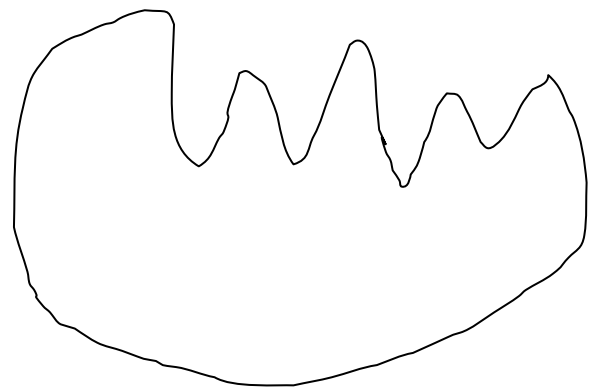
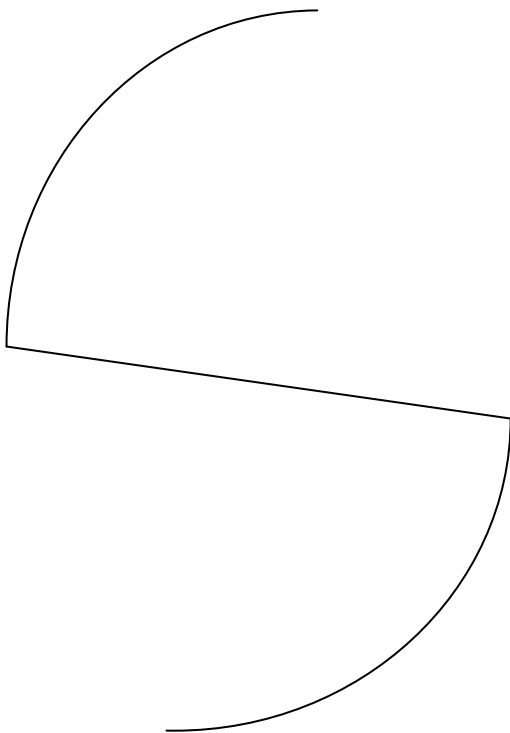
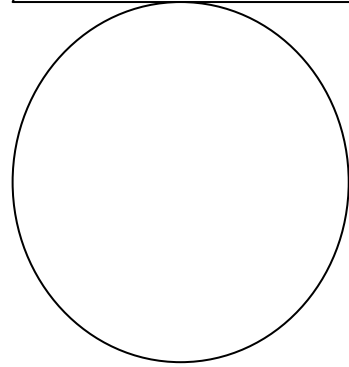
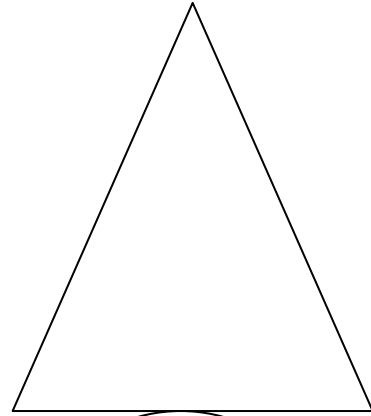
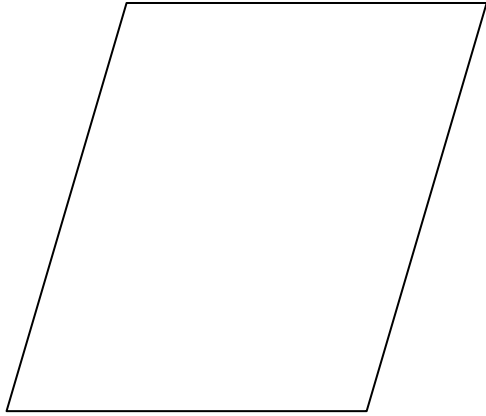
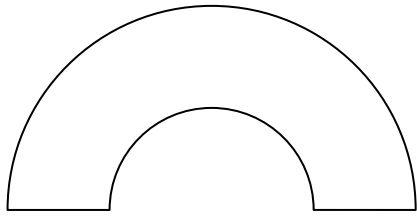
Írjatok a felhőkbe olyan szavakat, amelyek a **képzelettel** kapcsolatban eszetekbe jutnak!

Itt állok/ Képzeld el! /2. melléklet

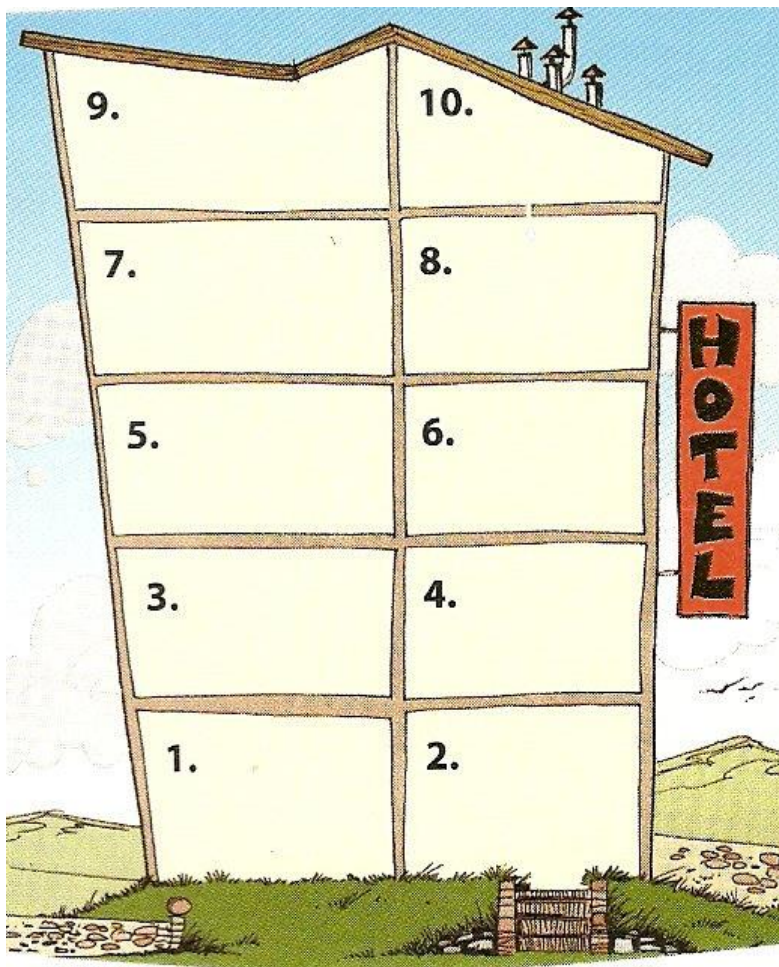

Milyen nap van ma?

Egy szigeten igazmondók és hazugok laknak. A nők hétfőn, kedden és szerdán mindig hazudnak, máskor igazat mondanak. A férfiak viszont csütörtökön, pénteken és szombaton hazudnak, a hét többi napján nem. A hét melyik napja van éppen, ha mindkét fél ezt állítja: „Tegnap hazudtam“?

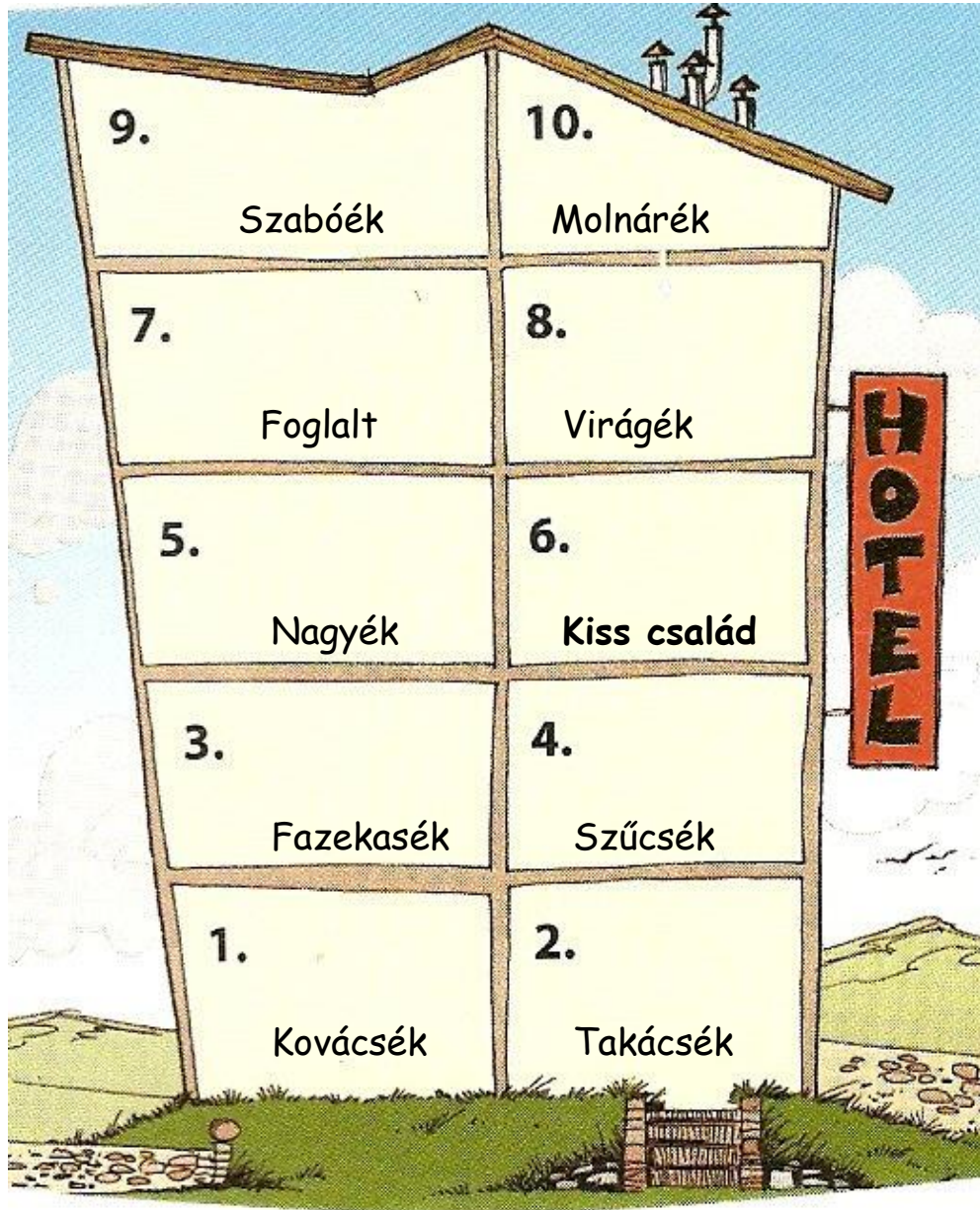
Hotel

Szabóék a hotel legfelső emeletén kaptak szállást. Fazekasék és Szűcsék barátok, ezért egymás melletti szobát kértek. Pontosan Szűcsék alatt, a földszinten, a páros számú szobában Takácsék alszanak. A Fazekasék feletti Lakosztályt Nagyék foglalták el. Molnárék a 10-es szobába költöztek be. Kovácséknak már csak a földszinten volt hely. Virágék a Szűcsék feletti 2. szinten kaptak szobát.

Hányas szobában szállt meg a Kiss család, ha a 7-es szoba már foglalt volt?

Hotel (Megoldás)

A Kiss család a 6-os szobában szállt meg.

KÉPESSÉGEIM

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	Képességeink megismerése, a különböző képességek jelentésének megértése
A foglalkozás tartalma	Amiben jó vagyok (tevékenységek, amiket jól tudok csinálni. Az egyes képességek jelentése. Képességek és tevékenységek összekapcsolása. Képességeim – választásos kérdőív (önértékelő eljárás)
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Személyes: önismeret, önértékelés Kognitív: szövegértés, gondolkodás, összefüggések keresése, megértése Szociális: együttműködési képesség
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Magyar nyelv- és irodalom Ember és társadalom Életvitel és gyakorlati ismeretek - Pályaorientáció
Szükséges előzetes ismeretek:	Képesség fogalma

Ráhangelődés**Tevékenység 1****10 perc****Tanári instrukciók****Munkaforma****Módszerek****Eszközök****Szakmakereső (rejtvény)**

A szókereső egy változata, játszhatjuk egyénileg, vagy csoportokban is. (Lehet versenyt is rendezni belőle, az nyer, aki először megtalálja a 15 szakmát.)

egyéni
rejtvény

Feladatlap (szakmakereső) (1. melléklet)

Tevékenység 2**10 perc****Tanári instrukciók****Amiben ügyes vagyok...**

- Gyűjts össze legalább 5 olyan tevékenységet, amit jól tudsz csinálni, amiben ügyes vagy!

A tanulók egyénileg dolgozzanak. Kezdetben nehezen megy majd a gyűjtés, a tanulók nem nagyon találnak olyan tevékenységeket, ami jól megy nekik. Kis segítséggel azonban sikerülni fog. Bármilyen tevékenység lehet: szabadidő, sport, házimunka, tanulással kapcsolatos tevékenység, stb.

A gyűjtésre 4-5 percet adjunk, majd a tanulók egyenként mondják el, hogy miben jók.

Kérjük meg a tanulókat, hogy hozzászólás nélkül hallgassák

Munkaforma	végig társaikat.
Módszerek	egyéni gyűjtés
Eszközök	Papír, írószer

Jelentésteremtés:

Tevékenység 3
20 perc
Tanári instrukciók

Ismerd meg a képességeket!

A feladat megkezdése előtt a csoportvezető röviden mutassa be a **foglalkozás célját**: további képességek megismerése, melyek a szakmaválasztással is szoros kapcsolatban vannak. A tanulóknak adjuk oda a képességek leírását tartalmazó feladatlapot. A tanulók csoportban dolgozzanak.

- Olvassátok el a meghatározásokat, majd az állításokat soroljátok be a megfelelő képesség mellé!

A csoportalakításhoz használjunk különböző színű kártyákat. Az azonos színű kártyák tulajdonosai alkotnak egy csoportot. A csoporton belül a feladatokat feloszthatják a tanulók egymás között. Pl. az első 7 állítást közösen sorolják be, a következő 7-7 állítást pedig páronként. A megoldás helyességét a végén a másik pár ellenőrizheti. Ilyenkor csoportonként két feladatlap szükséges!

A helyes válaszokat közösen is beszéljük meg!

A feladatot jobb képességű tagokból álló csoporttal ajánlott elvégezni. Helyette felhasználható a 4/A feladatot követően a 4/B gyakorlat.

Egyszerűsíthető a feladat, ha interaktív nagycsoportban, megbeszéléssel kerül feldolgozásra a feladatlap.

Munkaforma
Módszerek

kiscsoportos
Feladatlap, csoportmegbeszélés

Eszközök

A képességek leírása (2. melléklet), feladatlap (3. melléklet) különböző színű kártyák, íróeszköz

Tevékenység 4 (A változat)
10 perc
Tanári instrukciók

A legjobb képességem...

A képességek megismerése után a tanulóknak a feladatlapon ki kell választaniuk azt a két képességet, amelyekben a legjobbnak tartják magukat. Indokolniuk is kell.

Kérdezzük körbe a tanulókat, hasonlítottassuk össze a választásukat az „Amiben ügyes vagyok” feladatban összegyűjtött tevékenységekkel. A kapcsolódási pontokat hangsúlyozzuk ki.

Munkaforma

egyéni

Módszerek	Feladatlap, megbeszélés
Eszközök	Feladatlap (4. melléklet)

Tevékenység 4 (B változat)
15 perc

Tanári instrukciók

Állásbörze. Képességek keresése az álláshirdetésekből

Gyűjtsenek a tanulók otthon különféle álláshirdetéseket újságokból, internetről. A csoportvezető is hozzon be újságokat, folyóiratokat.

A tanulók csoportokban dolgozzanak. A feladatuk, hogy az álláshirdetésekből gyűjtsenek össze különféle képességeket (mit kell tudni annak, aki az adott állásra jelentkezik).

- Keressetek különböző képességeket az álláshirdetésekből!

Írják össze, hogy milyen szakmák betöltéséhez milyen képességekre van szükség, majd sorolják be ezeket a képességeket a tanult csoportokba.

Munkaforma

Módszerek

kiscsoportos

Gyűjtés, csoportosítás, szövegértelmezés

Eszközök

Álláshirdetések, papír, írószerek

Tevékenység 5 (A változat)
35 perc

Tanári instrukciók

Képességeim⁴⁴ (választásos kérdőív) – önértékelő eljárás

- Melyik könnyebb? Válaszd ki a feladatpárok közül azt, amelyiket könnyebben el tudnád végezni!

A kérdőív 15 feladatpárt tartalmaz. Minden párból választani kell egyet (a)-t vagy b)-t), amelyiket a tanuló könnyebben meg tudná oldani. A feladat buktatója lehet, hogy a tanulók nem a könnyebb, hanem a kényelmesebb megoldást választják, így hamis eredményeket kapnak. A kérdőív egyszerű, könnyen érthető feladatokat tartalmaz. Segíthetjük (gyorsíthatjuk) a feldolgozást, ha a csoportvezető olvassa fel a feladatokat, a tanulóknak csak a választásukat kell bejelölniük.

A tanulók saját maguk értékelik, összesítik a megoldásukat. Az összesítő táblázat kitöltésénél gyakran segítségre szorulnak. Célszerű az értékelés megkezdése előtt elmagyarázni az értékelő táblázat kitöltésének módját.

A legjobb két-három képességet célszerű kiválasztani, s a tanulókkal megbeszélni. Ilyenkor ismét tudatosítani kell az egyes képességek jelentését.

A tanulóknak nem kell feltétlenül elfogadniuk a kapott eredményt. A kérdőív bármikor újra átgondolható, kitöltése megismételhető. (Másik módszer is alkalmazható).

⁴⁴ Dr. Szilágyi Klára: Az egyéni tanácsadás 1997. GATE GTK Gödöllő

Az itt kapott eredményt a tanulók hasonlítsák össze az előzőleg megbecsült „legjobb képességükkel”. Az egyezéseket és az eltéréseket is minden tanulóval beszéljük meg.

Munkaforma

egyéni

Módszerek

Önértékelő eljárás (kérdőív)

Eszközök

Kérdőív (5. melléklet)

Tevékenység 5 (B változat) 30 perc

Tanári instrukciók

Tevékenységek - képességek⁴⁵

Ez a módszer különböző tevékenységek kiválasztásával segíti a képességek megismerését. A tanulók a feladatlapjukon 6 csoportban 11-11 tevékenységet találnak. Ezek közül kell kiválasztaniuk tizet, amelyet szívesen végeznének. A kiválasztott tevékenységeket rangsorolniuk kell.

Az értékelés nagyon egyszerű. Minden tevékenységcsoport egy-egy képességhez tartozik. Amelyik csoportból a legtöbb fontos tevékenységet kiválasztotta a tanuló, az a legerősebb képessége. Az értékelés után a jónak ítélt képességeket elemezni kell. A legjobb két képességet célszerű kiválasztani, s azokról egyénileg beszélgetni a tanulókkal. Ilyenkor ismét tudatosítani kell az egyes képességek jelentését.

Az adott csoportba tartozó többi képességet is át kell tekinteni, megbeszélni, hogy azokat is szívesen végeznék-e.

A tanulóknak nem kell feltétlenül elfogadniuk a kapott eredményt. A kérdőív bármikor újra átgondolható, kitöltése megismételhető. (Másik módszer is alkalmazható).

Az itt kapott eredményt a tanulók hasonlítsák össze az előzőleg megbecsült „legjobb képességükkel”. Az egyezéseket és az eltéréseket is minden tanulóval beszéljük meg.

Munkaforma

egyéni

Módszerek

Feladatlap, megbeszélés

Eszközök

Feladatlap (6. melléklet)

Reflektálás:

Tevékenység 6

5 perc

Tanári instrukciók

Mit tudtam meg magamról? Vélemények, érzések megfogalmazása a képességek megismerésével kapcsolatban.

A tanulók egy mondatban foglalják össze azokat a gondolatokat, érzéseket, amelyek a képességeik megismerésével kapcsolatosan megfogalmazódtak bennük. Egy perc gondolkodás után szóforgóban kérdezzük a tanulókat. Fontosak a pozitív visszajelzések. Fontos, hogy a

⁴⁵ Dr. Szilágyi Klára: Az egyéni tanácsadás 1997. GATE GTK Gödöllő

Munkaforma
Módszerek

tanulók ne minősítsék egymás érzéseit, gondolatait.
egyéni
szóforgó

Eszközök

Szakmakereső

A vízszintes sorokban a betűk között összesen 10 szakma rejtőzik. Megtalálod őket?

K	Ö	N	Y	V	T	Á	R	O	S
Z	O	M	T	I	R	O	P	É	K
E	F	L	A	K	A	T	O	S	G
K	C	I	P	É	S	Z	L	K	E
C	Ü	N	Z	I	D	Ó	R	Á	S
K	E	R	T	É	S	Z	T	P	O
A	N	I	A	J	F	E	S	T	Ő
V	P	I	N	C	É	R	U	L	A
Ő	E	P	O	T	A	N	Á	R	C
A	S	Z	T	A	L	O	S	H	Ö

A következő szakmákat találtam:

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

Szakmakereső

(megoldás)

A vízszintes sorokban a betűk között összesen 10 szakma rejtőzik. Megtalálod őket?

K	Ö	N	Y	V	T	Á	R	O	S
Z	O	M	T	I	R	O	P	É	K
E	F	L	A	K	A	T	O	S	G
K	C	I	P	É	S	Z	L	K	E
C	Ü	N	Z	I	D	Ó	R	Á	S
K	E	R	T	É	S	Z	T	P	O
A	N	I	A	J	F	E	S	T	Ő
V	P	I	N	C	É	R	U	L	A
Ő	E	P	O	T	A	N	Á	R	C
A	S	Z	T	A	L	O	S	H	Ö

Ismerd meg a képességeket!

Akinek jó a **Kézügyessége**, annak jól mozognak az ujjai és szemével jól irányítja keze mozgását.

Akinek jó a **Térbeli tájékozódása, gondolkodása**, annak jó a szemmértéke, jól el tudja különíteni a tárgyakat a háttérüktől.

Akinek jó a **Számolás képessége**, az jól tud mennyiségeket megbecsülni vagy fejben összeadni vagy mennyiségeket viszonyítani.

Akinek jó a **Nyelvi kifejezőképessége**, annak jó a beszédkésztsége, érthetően fogalmaz, és pontosan írja le az információkat.

Akinek jó a **Kapcsolatteremtő képessége**, az meg mer szólítani másokat, szívesen kiáll az osztály elé köszöntőt mondani.

Akinek jó a **Fizikai teherbírása**, az sokáig tud nehéz tárgyat emelni, mozgatni, képes súlyos tárgyakat szállítani vagy sokáig állni, futni stb.

Akinek jó sok ötlete van, azt **Ötletgazdagság** képességgel jellemezzük. Neki sok új dolog jut eszébe és egy feladatot akár többféleképpen is meg tud oldani.

A következő oldalon olyan állításokat olvashattok, amelyekben egy-egy képesség nagyon fontos szerepet játszik. A fenti hét képességet kell megtalálni.

Egy-egy képességhez három állítás tartozik. Az összetartozó állítások alapján nevezzétek meg ezeket a képességeket!

Feladatlap a képességek meghatározására

Minden állítás egy-egy képességet jellemez. Próbáld megtalálni mindegyik képességhez a hozzáillő 3-3 állítást!

1. Segíti a beilleszkedést a csoportba.
2. Egyszerű számolási műveleteket végezhetünk szóban, írásban, fejben.
3. El tudjuk képzelni a síkban látott információkat.
4. Minta után figurákat, modelleket tudunk készíteni.
5. El tudjuk viselni az időjárás viszontagságait, a túlzott hideget, vagy a meleget is.
6. Jó ötleteim vannak a kirándulás megszervezésekor.
7. Lehetővé teszi, hogy szépen beszéljünk.
8. Hosszabb ideig tudunk ugyanabban a testhelyzetben maradni.
9. Tájékozódhatunk városban, erdőben.
10. Mennyiségeket tudunk meghatározni.
11. Pontosan tudunk vonalakat követni ceruzával.
12. Könnyen írok levelet, fogalmazást.
13. Könnyen oldok meg feladatokat és másképpen, mint a többiek.
14. Könnyen tudunk beszélgetni más emberekkel.
15. Segítségével kifejezzük, hogy valamiből sok vagy kevés van.
16. Érthetően és világosan tudunk információkat közölni.
17. Többféleképpen tudok egy történetet befejezni.
18. Szívesen figyelünk másokra.
19. Különböző tárgyakat tudunk összeilleszteni, alakítani, megváltoztatni.
20. El tudunk képzelni rajz alapján épületeket, tárgyakat, kisebb, nagyobb tereket.
21. Nagyobb tárgyakat, eszközöket tudunk mozgatni.

		Állítások sorszáma:			Állítások sorszáma:
	Kézügyesség		Kapcsolatteremtő képesség
	Térbeli tájékozódás		Fizikai teherbírás
	Számolási képesség		Ötletgazdagság
	Nyelvi kifejező- képesség			

A legjobb képességem

Húzd alá azt a kettő képességedet, amiben a legjobbnak tartod magad!

Kézügyesség

Térbeli tájékozódás, gondolkodás

Számolás képesség

Nyelvi kifejezőképesség

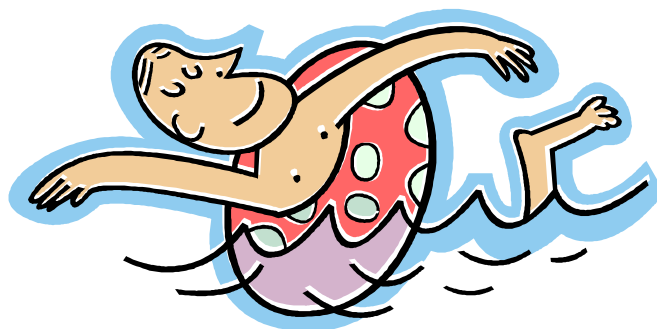
Kapcsolatteremtő képesség

Fizikai teherbírás

Ötletgazdagság.

Szerintem ezek a képességeim a legjobbak:

Képesség neve	Miből gondolod? Írj példát!
1.	
2.	

Képességeim (választásos kérdőív)

A következőkben 6 képességhez kapcsolódóan fogunk feladatokat bemutatni. Ezek a képességek:

- a nyelvi kifejezőképesség,
- a számolási képesség,
- a térbeli gondolkodás képessége,
- fizikai teherbírás,
- kapcsolatteremtő képesség,
- kezűgyesség.

Minden egyes csoportban (1.-15.-ig) két feladatot olvashatsz (a, b) ezek közül kell választanod, hogy melyik feladat lenne számodra a **könnyebb**, melyik **nehezebb**.

Arra kérünk, hogy feladatokat gondold végig, és mindenütt próbálj dönteni, hogy szerinted melyik munka vagy tevékenység lenne számodra a könnyebb. Ezt **karikázd be!** Minden párból választanod kell egyet!

Melyik könnyebb? (Karikázd be a megfelelő betűt!)

1.
 - a. Láttál egy filmet, és ezt a barátaidnak röviden elmesélni.
 - b. Boltban vásárláskor háromféle dolgot vettél, ezeknek az árát fejben összeadni.

2.
 - a. Az iskolaudvaron játszani szeretnétek, a játék szabályát neked kellene elmondani.
 - b. Egy turista megkér a városotokban, hogy jelöld be a térképén azt az utcát, amit keres.

3.
 - a. Kedvenc újságodban olvasol egy cikket. Első olvasásra rögtön megérted.
 - b. Gyümölcs szüretkor egész nap 10-15 kilós ládákat hordani a kocsihoz.

4.
 - a. Osztálytársadnak a feladatot részletesen elmagyarázni.
 - b. Az órán nem értesz valamit pontosan, jelentkezni és megkérdezni a helyes összefüggést.

5.
 - a. Kisebb gyerek megkér, hogy meséld el a bábszínházi előadást neki, amit ő még nem látott.
 - b. Táborozáskor elszakadt ruhát megvarrni.

6.
 - a. Ha csak a kilós csomagolású kávénak látod az árát, könnyű-e megmondani, mennyibe kerül negyed kiló kávé?
 - b. Eddig egy nagy fiókban tartottad az iskolai holmidat, most két kisebb fiókot kaptál a szekrényben. Kipróbálás nélkül meg tudod-e mondani, hogy beleférnek-e az iskolai felszereléseid az új fiókokba?

7.
 - a. A lakodalomban segítesz teríteni. Fel kell becsülnöd, hány ember fér el a hosszú asztalnál.
 - b. Vásárláskor kb. 1 órát kell sorban állnod.

8.
 - a. Az osztálybulira neked kell az üdítők árát kiszámolni.
 - b. Nyári táborban ismeretlenekkel kerülsz egy szobába, és meg kell barátkozni velük.

9.
 - a. Neked kell megmondanod, mennyi tapétát kell venni a szüleidnek a szobádba.
 - b. Megadott minta alapján ajándékot készíteni.

10. a. Rejtvényújságba a labirintus feladatokat megfejteni.
b. Több mázsa tüzelőt behordani a ház elől a pincébe.
11. a. Tükörírást olvasni.
b. Ismeretlen útitárssal beszélgetést kezdeményezni.
12. a. Több napos kirándulás csomagjait a családi autóban egyedül elhelyezni.
b. Az elkészített tortát feldíszíteni sok-sok hozzávaló alapján.
13. a. Egész nap úsztál a strandon, de elment a busz, és gyalog kell hazamenni.
b. Új osztálytársad érkezik, és csak melletted van üres hely, és ezért szólni kellene neki, hogy melléd üljön.
14. a. Egy nyári befőzéshez a piacról többször 20 kilónál több gyümölcsöt hazahozni.
b. Farsangi bulihoz fejdísz, kiegészítőket minta alapján készíteni.
15. a. Az egész osztály előtt ünnepi köszöntőt mondani.
b. Kerékpárodát megszerelni egy nyári túra előtt.

Az értékelés csak akkor lesz sikeres, ha minden döntést meghoztál!

Értékelő lap

A táblázatban karikázd be azokat a számokat, amelyeket a lapon is bejelöltél. Amelyik oszlopban a legtöbb jelölést tetted (max. 5 db), az a legjobb képességed.

Nyelvi kifejező képesség	Számolási képesség	Térbeli gondolkodás képessége	Fizikai teherbírás	Kapcsolat-teremtő képesség	Kézügyesség
1a	1b	2b	3b	4b	5b
2a	6a	6b	7b	8b	9b
3a	7a	10a	10b	11b	12b
4a	8a	11a	13a	13b	14b
5a	9a	12a	14a	15a	15b
Össz:					

TEVÉKENYSÉGEK – KÉPESSÉGEK

Húzd alá azt a legfontosabb tíz tevékenységet, amit szívesen végeznél, akár próbáltad már, akár nem.

A	B	C
- színészkedni	- kísérletezni	- fejben számolni
- tanítani	- szépen írni	- számítógéppel feladatokat megoldani
- beszélni	- rajzolni	- üzletelni
- magyarázni	- papírból hajtogatni	- vásárláskor visszajáró pénzt kiszámolni
- egy történetet eljátszani	- tárgyakat darabokból összerakni	- tervezni
- mesélni	- palántázni	- kiszámítani
- alkudni	- barkácsolni	- előre kigondolni, hogy az ebédhez melyik hozzávalóból mennyi kell
- új emberekkel ismerkedni	- zenélni	- számtan rejtvényeket megoldani
- levelet írni	- gyöngyöt fűzni	- egy boltban megszámolni, hogy melyik termékből hány darab van
- feljegyzést készíteni	- javítani	- mérni
- válaszolni	- festeni	- megbecsülni, hogy mi hány kg/cm/liter
D	E	F
- kertészkedni	- filmezni	- kiszorgálni
- vetni	- szabni	- támogatni
- piacolni	- összehasonlítani	- ajándékozni
- cipelni	- feldíszíteni	- tanácsot adni
- vasalni	- építeni	- megbékíteni
- fűzni	- díszletet összeállítani	- ellenkezni
- ásni	- térkép alapján megkeresni egy utcát	- segíteni egy idős néninek átmenni az úton
- kerékpározni	- lerajzolni egy szobát	- alkalmazkodni
- szüretelni	- fényképezni	- találkozni
- kirándulni	- megtalálni egy kivezető utat egy labirintusból	- beszélgetni valakivel
- emelni	- visszatalálni egy idegen városban oda, ahonnan elindultál	- megismerkedni valakivel

A kiválasztott tevékenységeket rangsorold! Írd az első táblázatba azt az öt tevékenységet, amelyet a legszívesebben végeznél, mellé, a második oszlopba pedig azokat a betűket írd (A,B,C,D,E,F), amelyek csoportba az adott tevékenység tartozott.

Nagyon szeretem csinálni

	Tevékenység	A csoport betűjele
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Még ezt is szeretem csinálni

	Tevékenység	A csoport betűjele
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Számold össze, hogy melyik betűből mennyi van! Azt a két betűt, amelyikből a legtöbb volt, írd ide!

--

Keress meg a betűkhöz tartozó képességek meghatározását!

KÉPESSÉGEK MEGHATÁROZÁSA

A	NYELVI KIFEJEZŐKÉPESSÉG Olyan képesség, amely lehetővé teszi, hogy jól bánjunk a szavakkal, érthetően fejezzük ki magunkat szóban és írásban. A megfelelő szóhasználat segíti a világos, érthető információ átadását, közlését.
B	KÉZÜGYESSÉG Olyan képesség, amelynek segítségével a tárgyakat összeilleszteni, alakítani, megváltoztatni tudjuk. E képességünk segít abban, hogy pontosabban tudjunk például vonalakat követni, vagy minta után anyagból figurákat, modelleket kivágni, vagy elromlott eszközöket megjavítani.
C	SZÁMOLÁSI KÉPESSÉG Olyan képesség, amelynek segítségével el lehet különíteni mennyiségeket, meg lehet becsülni valaminek a tömegét, távolságát. Ezen képesség segítségével egyszerű számolási műveleteket is tudunk végezni, például összeadás, osztás fejben vagy írásban.
D	FIZIKAI TEHERBÍRÁS Olyan képesség, amely hozzásegít ahhoz, hogy hosszabb ideig erőt tudjunk kifejteni, vagy ugyanabban a testhelyzetben tudjunk maradni. A fizikai teherbírásunkkal van kapcsolatban az is, hogy az időjárás viszonyosságait (túlzott meleg vagy hideg, eső) el tudjuk viselni.
E	TÉRBELI GONDOLKODÁS KÉPESSÉGE Ez a képesség lehetővé teszi a tájékozódást például városban, erdőben. A síkban látott információkat e képesség segítségével lehet más módon elképzelni. Például rajz alapján egy ruhát, bútort, vagy épületet.
F	KAPCSOLATTEREMTŐ KÉPESSÉG olyan képesség, amely lehetővé teszi, hogy egy másik emberrel könnyen beszélgessünk, odaforduljunk hozzá, figyeljünk rá. Ez a képességünk teszi lehetővé, hogy egy közösségbe jól beilleszkedjünk, barátaink legyenek.

KÉPESSÉGEK ÉS PÁLYÁK

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	Képességek, tevékenységek, pályák közötti kapcsolatok megértése
A foglalkozás tartalma	A képességek és tevékenységek párosítása, a különböző képességek összekapcsolása foglalkozásokkal, saját képességeinkhez szakmák keresése, játékok
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Személyes: önismeret, önértékelés Kognitív: szövegértés, gondolkodás, összefüggések keresése, megértése Szociális: együttműködési képesség
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Magyar nyelv- és irodalom Ember és társadalom Életvitel és gyakorlati ismeretek - Pályaorientáció
Szükséges előzetes ismeretek:	Képesség fogalma, a képességek jelentése

Ráhangelődés**Tevékenység 1****15 perc****Tanári instrukciók****Aktivity (foglalkozások)**

Készítsünk kártyákat, amelyre különböző foglalkozások nevét írjuk. Ha három különböző színnel írunk, a mutogatás, rajz, ill. körülírás kategóriákat más-más szín jelölheti.

A játékot játszhatjuk egyénileg, vagy csoportosan is. Csoportosan azért szerencsésebb, mert nem minden tanuló vállalkozik szívesen a „szereplésre”. Ilyenkor a játék is jobb, mert mindenki a saját csapatának mutogathat, (rajzolhat, vagy beszélhet), így a tanulók mindent beleadnak, hogy a csapatuk kitalálja az adott szakmát. Érdekes megfigyelni, hogy a tanulók milyen jellemzőket ragadnak ki az egyes szakmákból. Általában a körülírás megy a legnehezebben.

Munkaforma**Módszerek****Eszközök**

kiscsoportos (egyéni)

játék

Foglalkozás kártyák

Tevékenység 1(B változat)**15 perc****Tanári instrukciók**

Szakma ABC, foglalkozások gyűjtése az abc összes betűjéhez

A tanulók csoportokban dolgozzanak (3-4 fős csoportokban).

Minden csoport kapjon egy csomagolópapírt és filctollakat. A csomagolópapírt terítsék ki az asztalukra, állják körbe, s írják fel a bal szélére az abc betűit egymás alá (minden betűt). Figyeljünk rá, hogy ez minden csoportnál azonos legyen.

A tanár a feladat előkészítéseképpen, előzetesen írja fel az ABC betűit flip-chartra/táblára, minden tanuló számára jól látható helyre.

- Írjatok minden betű mellé egy szakmát, azzal a kezdőbetűvel!

A feladatra egy meghatározott időt pl. 5 percet adjunk. Nem baj, ha kitalált szakmák is felkerülnek a lapra. Ezt a játék elején közöljük a csoportokkal, hogy igazságos legyen a játék. Engedjük szárnyalni a fantáziát, különösen a nehezebb betűknél, pl. dz, ty, x, w.

A játék végén beszéljük meg a megoldásokat! (csoportszóforgó) A csomagolópapírokat függesszük ki a falra, így a tanulók a többi csoport megoldását is láthatják.

Munkaforma
Módszerek

kiscsoportos
Játék (gyűjtés)

Eszközök

Csomagolópapír (csoportonként), filctollak (minden tanulónak), gyurmaragasztó

Jelentésteremtés:

Tevékenység 2
15 perc
Tanári instrukciók

Tedd hozzá! Képességek és tevékenységek párosítása

A csoportvezető a feladat megkezdése előtt mutassa be röviden a **foglalkozás célját**. Ez a foglalkozás szervesen kapcsolódik az előzőhöz. Most azzal ismerkedünk, hogy a korábban megismert képességek milyen tevékenységekhez kapcsolhatók, illetve milyen szakmákhoz szükségesek.

A feladat megkezdése előtt tisztázzuk a képesség és tevékenység szó fogalmát.

- Mit jelent, hogy valaki képes valamire? Mit jelent a képesség szó? Mit jelent a tevékenység szó? Kire mondjuk, hogy tevékeny?

Tanári magyarázat:

Képes = tud valamit, meg tud csinálni valamit.

Tevékenység = akció, valamit csinál.

A tanulók a feladaton először egyénileg, majd kiscsoportban dolgozzanak

- Párosítsd a tevékenységeket a képességekkel! Melyik hova tartozhat?
- Megoldásaidat beszélj meg a csoportoddal!

A feladatlapon minden tanuló egyénileg dolgozzon, majd csoportban egyeztessék a megoldásaikat, beszéljék meg. (Nem csak egy jó megoldás lehet! Indokolni kell.) A

Munkaforma	csoporthoz alakítsák ki a közös álláspontjukat, erről csoportszóforgóban számoljanak be a többieknek.
Módszerek	Egyéni, kiscsoportos Feladatlap, csoportos megbeszélés, csoportszóforgó
Eszközök	Feladatlap (1. melléklet)
Tevékenység 3 (A változat)	Jellemző. A különböző képességek összekapcsolása a foglalkozásokkal.
30 perc	Készítsünk képesség kártyákat. Minden kártyán egy-egy képesség neve szerepeljen. A tanulók párban dolgozzanak. Minden pár húzzon egy képesség kártyát, s a kártyáján szereplő képességhez gyűjtsön foglalkozásokat (a lehető legtöbbet egy meghatározott idő, pl. 5 perc alatt).
Tanári instrukciók	<ul style="list-style-type: none"> • Csatlakozzatok egy másik párhoz, és nézzétek át egymás listáját! • Ha tudtok még odailő foglalkozásokat, írjátok fel! • Közösen keressetek olyan foglalkozásokat, amelyekhez mindkét képesség szükséges! <p>Minden csoport válasszon ki hármat az összegyűjtött foglalkozások közül, s ezeket mutassa be a többi csoportnak. A bemutatáshoz gyűjtsenek olyan tevékenységeket, amelyeket az adott szakma képviselői végeznek. Ehhez egészen apró mozzanatokig át kell gondolni a munkavégzést. Ezért hívjuk fel a tanulók figyelmét arra, hogy olyan szakmákat válasszanak ki, amelyeket elég jól ismernek.</p> <p>A csoportoknak a képességek, és 5 jellemző tevékenység alapján fel kell ismerni a szakmát. Ha nem sikerül, további tevékenységeket lehet megadni, végső segítségként pedig eszközöket (pl. kettő jellemző munkaeszközt).</p> <p>A feladat összefoglalásaként tudatosítsuk a tanulóknak, hogy egy-egy képességhez sok pálya kapcsolható, s az egyes képesség kombinációk esetén is bő a választék.</p>
Munkaforma	kiscsoportos
Módszerek	Gyűjtés, párosítás, feladatlap
Eszközök	Képesség kártyák, feladatlap pároknak (2. melléklet), feladatlap csoportnak (3. melléklet)
Tevékenység 3 (B változat)	Képek és képességek. Foglalkozásokat ábrázoló lépek segítségével a képességfajták megértése, a foglalkozások bemutatása.
30 perc	A tanulók csoportokban dolgozzanak. Foglalkozásokat ábrázoló képeket adjunk a csoportoknak (3-5 képet csoportonként). Össze kell gyűjteniük a foglalkozásokhoz tartozó legfontosabb képességeket, s mindegyiket meg kell indokolniuk tevékenységekkel, a munkavégzés egy jellemző
Tanári instrukciók	

részletével. A leírás alapján a többi csoportnak ki kell találni, hogy melyik foglalkozásról van szó.

A feladat megbeszélésekor térjünk ki arra, hogy egy-egy foglalkozás ellátásához sokszor több képességre is szükség van.

Munkaforma

kiscsoportos

Módszerek

Gyűjtés, megbeszélés

Eszközök

Foglalkozás képek (csoportonként 3-5 db)(4. melléklet)

Tevékenység 4

15 perc

Tanári instrukciók

Mire vagyok képes? Saját három legjobb képességhez pályákat gyűjteni

A feladat az előző foglalkozás Képességeim feladatára utal vissza. A választásos kérdőív alapján kapott (és elfogadott) három legjobb képességükhöz kell a tanulóknak pályákat gyűjteniük. Olyan foglalkozásokat keressenek (legalább 10 foglalkozást), amelyekhez mindhárom képességre szükség van.

- Az összegyűjtött szakmák közül válassz ki kettőt, amelyekben el tudnád képzelni magadat!
- Miért tetszik?

A feladat végeztével a tanulókat egyenként kérdezzük körbe, beszéljük meg, hogy a kiválasztott szakmák mennyire tükrözik jelenlegi elképzeléseiket.

Munkaforma

egyéni

Módszerek

Gyűjtés, megbeszélés

Eszközök

Feladatlap (5. melléklet)

Reflektálás:

Tevékenység 5

15 perc

Tanári instrukciók

Mondj egy betűt! Az ország-város játék változata foglalkozásokkal)

A tanulók a játékhoz feladatlapot kapnak. Játshatjuk egyénileg, vagy csoportosan is. A tanulók tetszőlegesen választanak egy betűt az ABC –ből. (Nehezített változat: A csoportvezető némán elkezd az ABC-t, a csoportból valaki leállítja. Ahol megállt az ABC, azzal a betűvel kell foglalkozást, tevékenységet, anyagot, eszközt gyűjteni.) Aki mindent beírt a választott kezdőbetűvel, leállíthatja a munkát. Ő olvashatja fel a saját gyűjtését (minden tanuló, vagy csoport bemondhatja a saját változatát). Amelyik foglalkozás, tevékenység, anyag, vagy eszköz másnál is szerepel, ki kell húzni. Minden egyéni megoldás egy pontot ér. Az nyer, aki a legtöbb pontot összegyűjti.

Hívjuk fel a tanulók figyelmét, hogy a tevékenységnek,

anyagok, eszközök most nem kell kapcsolódnia a foglalkozáshoz (csak a kezdőbetűjük legyen azonos).

A játékot nagyon sokáig lehet játszani. Néhány kör után leállíthatjuk, több győztes is lehet.

A játék végén foglaljuk össze közösen a foglalkozás tapasztalatait!

Munkaforma

Módszerek

Egyéni vagy kiscsoportos
játék

Eszközök

Feladatlap (6. melléklet)

Tevékenység 6

5 perc

Visszajelzés

Visszajelző kör, érzések, élmények megfogalmazása.

Hogyan éreztétek magatokat?

Mi mindent tudatok ma meg magatokról,/a másiktól/, a képességeitekről?

Melyik feladatot találtátok a legérdekesebbnek, legkönnyebbnek, a legnehezebbnek a mai foglalkozáson és miért?

Munkaforma

Módszerek

Interaktív nagycsoport

Megbeszélés

Eszközök

-

Tedd hozzá!

Társítsd az igék (tevékenységek) sorszámát a táblázatban felsorolt képességekhez! Lehet, hogy egy tevékenység több helyre is jó!

1. számol	8. szoroz
2. beszélget	9. magyaráz
3. szervez	10. ismerkedik
4. fest	11. megalkot
5. cipel	12. térképet olvas
6. tervrajzot készít	13. kitalál
7. gyalogol	14. fut

Kézügyesség	
Térbeli gondolkodás	
Számolási képesség	
Nyelvi kifejezőképesség	
Kapcsolatteremtő képesség	
Fizikai teherbírás	
Ötletgazdagság	

Jellemző (csoportos)

A csoportotoknak most két képességhez kell foglalkozásokat gyűjteni. Írjátok ide a két képesség nevét, a táblázatba pedig azokat a foglalkozásokat, amelyekhez mindkét képességre szükség van!

A képességek neve:	1.	
	2.	

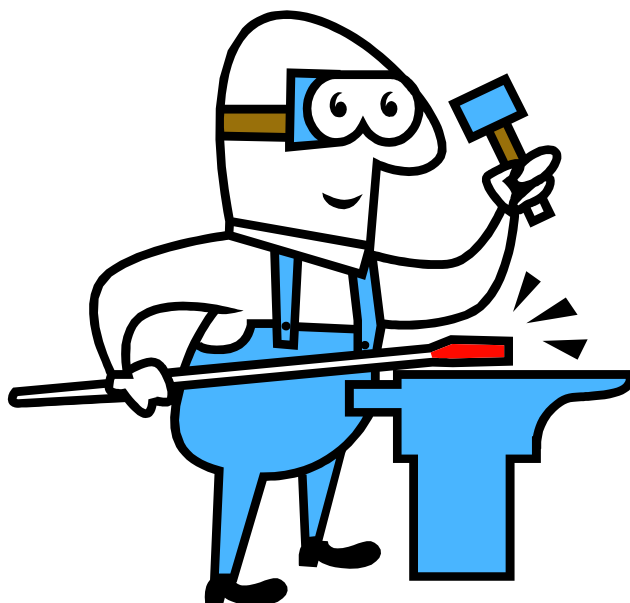
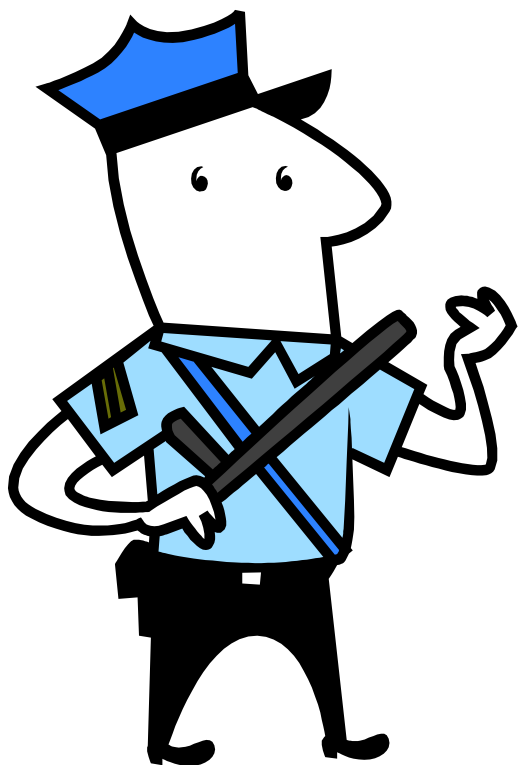
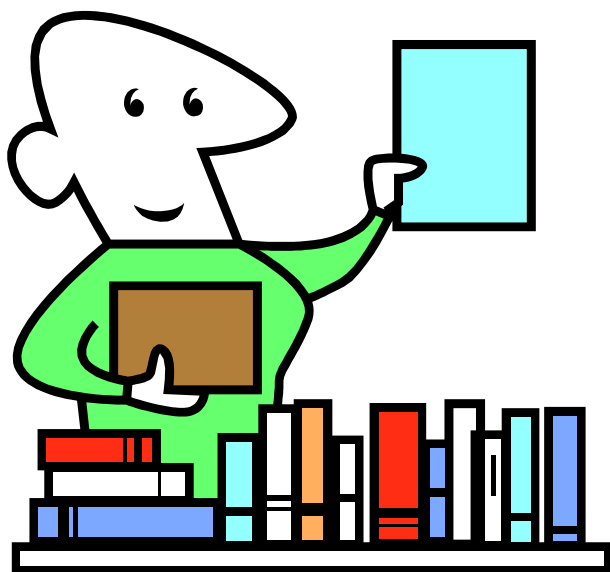
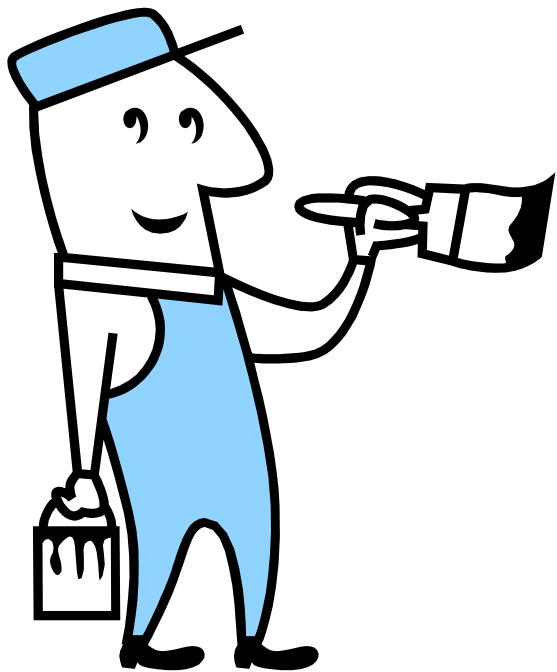
Ezekre a képességre a következő foglalkozásoknál van szükség:

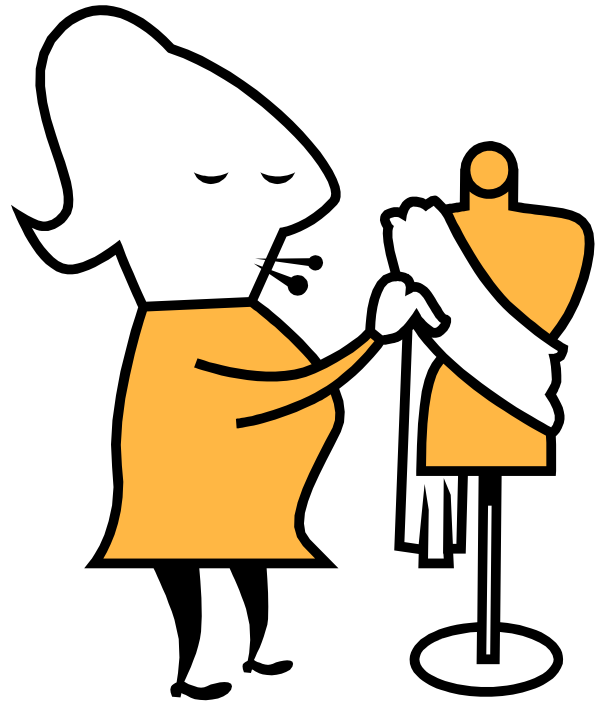
1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

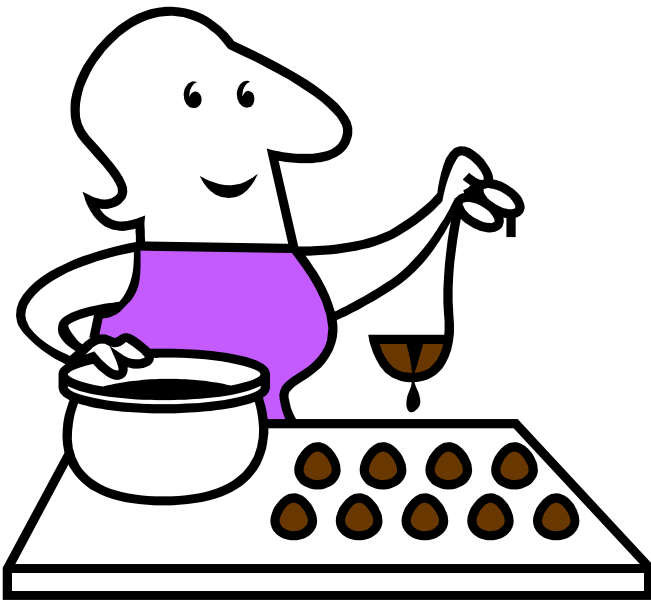
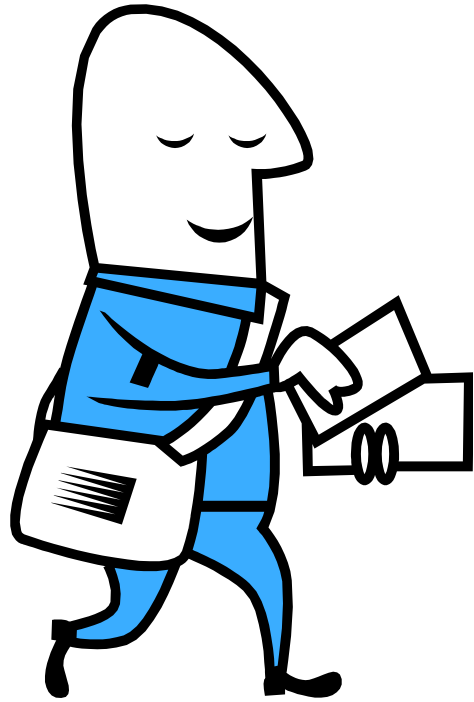
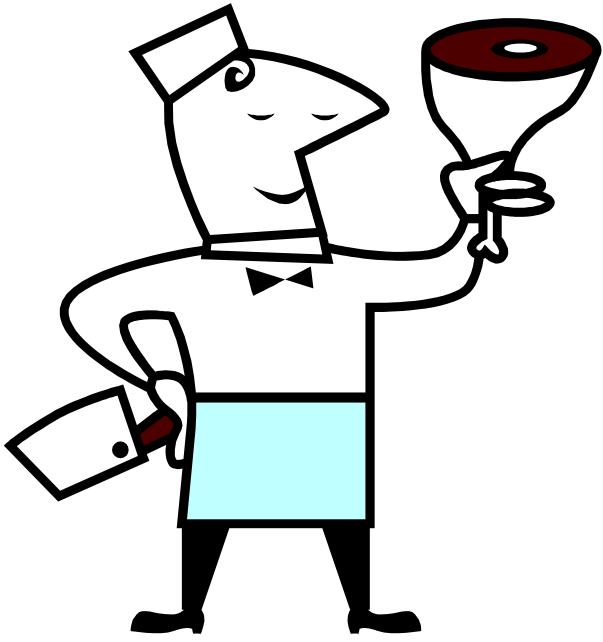
Válasszatok ki három foglalkozást a fenti listából, és a következő oldalon található táblázatban jellemezzétek tevékenységekkel (mit csinál?) és eszközökkel (mivel dolgozik)!

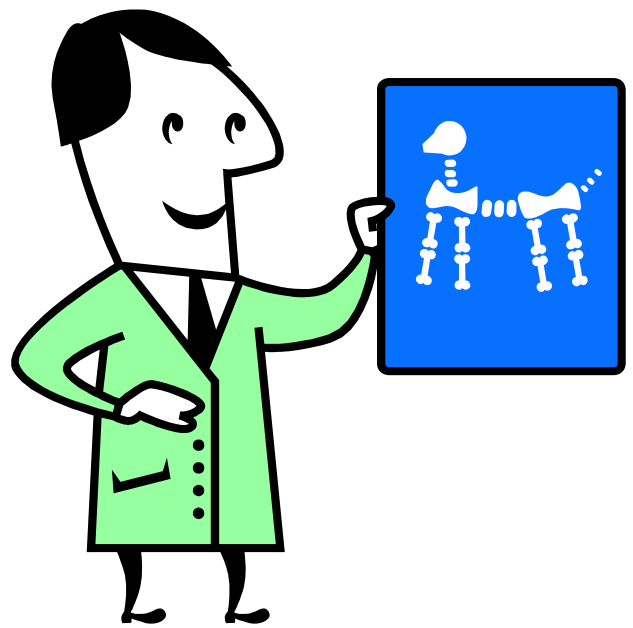
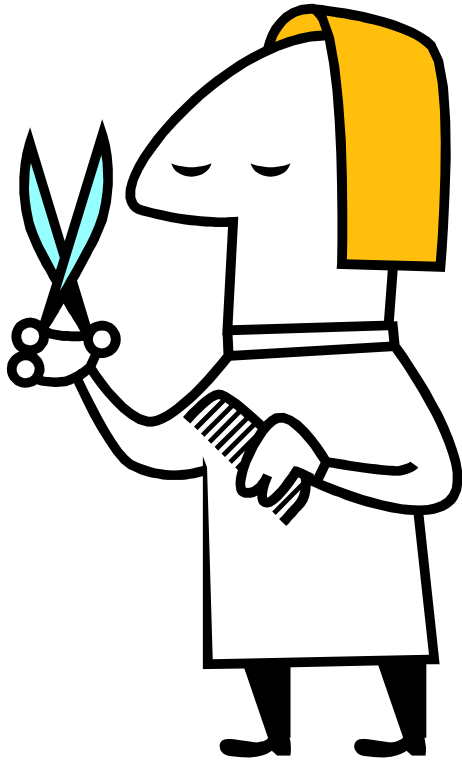
A kiválasztott három foglalkozás	Tevékenységek (mit csinál?) Legalább ötöt gyűjtsetek!	Eszközök (mivel dolgozik?) Legalább ötöt gyűjtsetek!
1.		
2.		
3.		

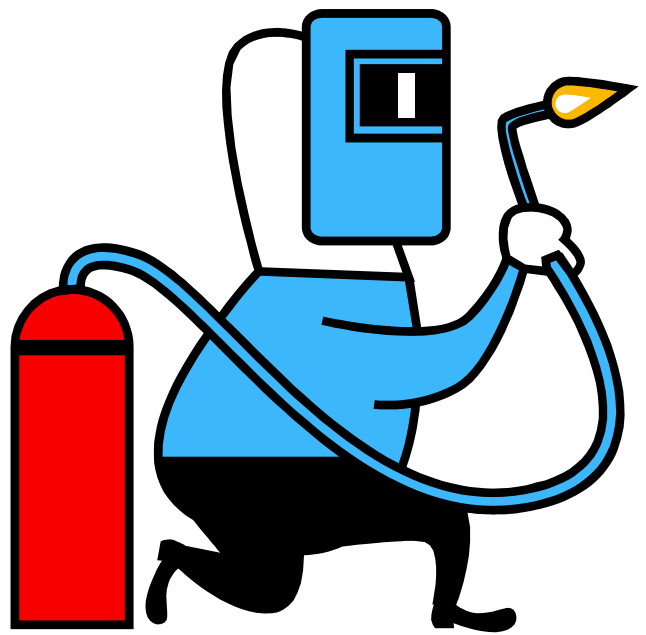
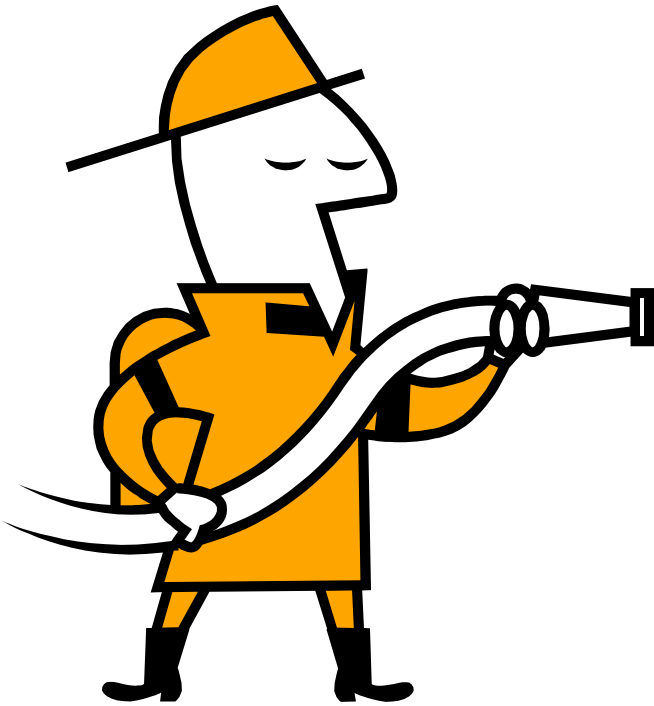
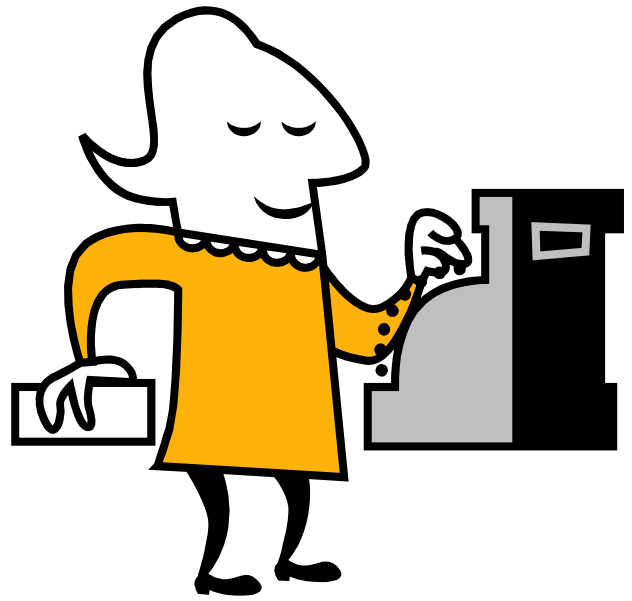
A két képesség és a tevékenységek alapján kell bemutatnotok a három foglalkozást a társaitoknak. Ha jól dolgoztatok, könnyen kitalálják, hogy melyik foglalkozásról van szó. Az eszközöket csak akkor áruljátok el, ha megakadnak!

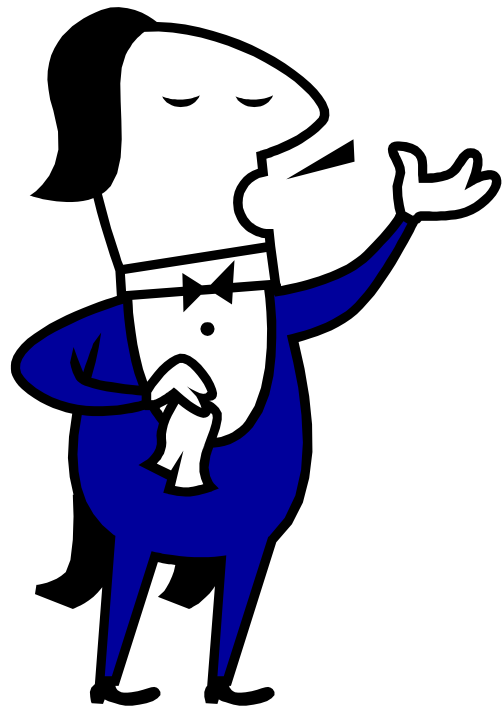
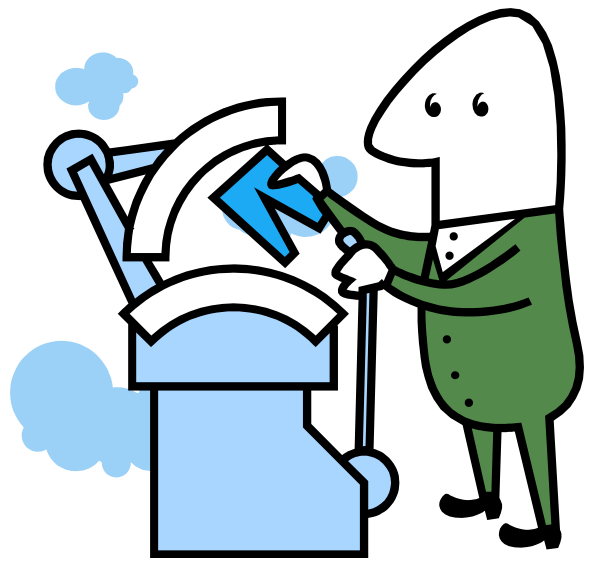
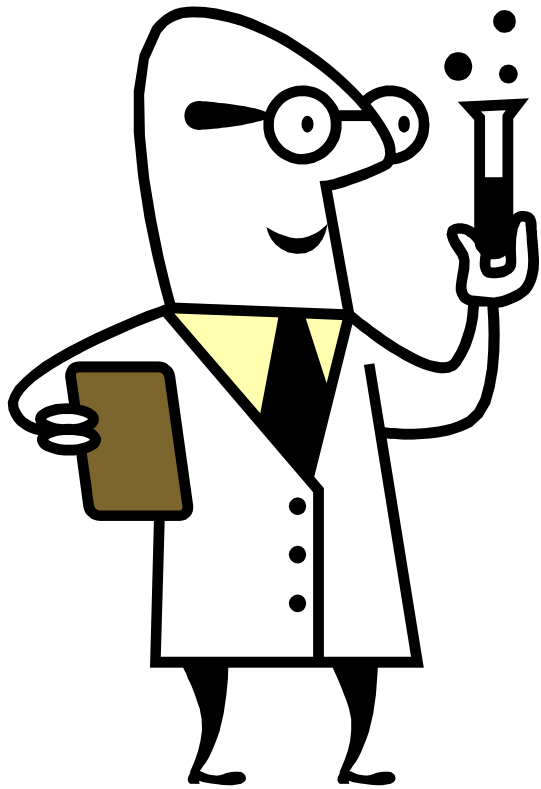

Mire vagyok képes?

Az előző foglalkozáson kitöltötted a **Képességeim** kérdőívet, amelyből megtudhattad, melyik képességeid a legjobbak. Emlékezz vissza, melyek voltak ezek, és írd ide!

A három legjobb képességem:

1.

2.

3.

Foglalkozások, amelyekhez mindhárom képesség szükséges:

1.

4.

2.

5.

3.

6.

A felsoroltak közül válassz ki kettőt, amelyek tetszik, amelyekben el tudnád képzelni magadat!

1.azért tetszik, mert

.....

2.azért tetszik, mert

.....

